Ч. 274 (14.523). Львів, пятниця 4. грудня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 долар, в Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Большевики викручуються.

РИГА, 3. 12. ПАТ. Совітський посол відвідав латвійського міністра закорд. справ Мунтерса і заявив йому, що на основі офіційного тексту у промові Зданова нема зворотів, у яких можнаб добачувати погроз під адресою Латвії.

Справді совітський уряд, щоб затерти зле враження, яке закордоном зробив компромітуючий виступ Зданова, затримав на 24 години оголошення тої промови у тексті; опісляж оголосив ії офіційний текст, опускаючи з нього дразливі місця.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДИПЛЬОМАТИЧНОЇ САТИСФАКЦІЇ.

ТАЛЛІН, 3. 12. ПАТ. Офіціоз „Уз Есті" пише, коментуючи промову Зданова: Ворожу і повну погроз промову Зданова уважаємо зневагою, яку необхідно полагодити дипльоматичним шляхом. Цікаве, що зачіпливі слова Зданова пролунали саме того дня, коли ґен. Ляйденер ствердив, що між Естонією і СССР панують взірцеві взаємини.

Відкіля взялися в Еспанії французські літаки?

ПАРИЖ, 3. 12. ПАТ. На запит опозиційних послів міністер летунства Кот заявив у летунській комісії палати послів таке: Французькі літаки, що їх зістрілено в Еспанії, вислано туди на основі договорів, заключених ще давніше; також можливо, що вони походили з інших держав. На всякий випадок у них не було французьких пільотів ні военного матеріялу.

БЕЛЬҐІЯ ЗАБОРОНЮЄ ВЕРБУНОК ДО ЕСПАНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

БРЮССЕЛЬ, 3. 12. ПАТ. В Антверпені переведено ревізії в комуністичних осередках; їм закидують орґанізацію вербунку добровольців до еспанської червоної армії.

ПОДВІЙНІ БАНКНОТИ.

ВАЛЄНСІЯ, 3. 12. ПАТ. Тутешній уряд заборонив уживати банкноти, остемпльовані нац. владою. Особи, у яких найдуть такі банкноти, будуть карані.

КОМУНІКАТИ НАЦ. КОМАНДУВАННЯ.

САЛЯМАНКА, 3. 12. ПАТ. Під Теруелем відбито наступи червоних; під Сантандером червоні втратили 500 убитих, 38 бранців та 1 повз; в Аляві червоні потерпіли великі втрати від протинаступу; на мадридському фронті відбито всі наступи червоних і зістрілено 3 червоні літаки; 3 інші зістрілено під Таляверою. Нац. літаки бомбардували військові обєкти в околицях Мадриду, Сантандеру та Вітторії.

СЕВІЛЛЯ, 3. 12. ПАТ. Ґен. Кеіпо де Лляно повідомив перед мікрофоном, що під Мадридом нац. війська здобули вчора 9 совітських танків, під Поцуеле посунулися на 3 км. вперед, на відт. Пінто Валедемеро відбили наступ червоних. Нац. кольона, що вирушила з Карабанчелю дійшла до берега Манцанаресу. Вчора рано нац. літаки збомбардували Мадрид; наскільки вносити зі стовпів диму, у кількох точках столиці вибухли пожежі.

КОМУНІКАТИ ЧЕРВОНИХ.

БАРСЕЛЬОНА, 3. 12. ПАТ. Червоні перейшли до завзятої офензиви під Мадридом; до найбільших боїв дійшло у Каза дель Кампо, де червоні дещо посунулися вперед.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

СЕН ЖАН ДЕ ЛЮЗ, 3. 12. ПАТ. Ґенер. делеґат Червоного Хреста, що приїхав зі Женеви, заявив, що скількість делеґатів Червоного Хреста в Еспанії подвоять. Відтепер будуть делеґати в Мадриді, Більбао, Бурґосі, Валенсії, Альбасете, Сараґоссі, Леоні, Севіллі та Сантандері.

ПРОТЕСТУЮТЬ.

МАДРИД, 3. 12. ПАТ. Анґлійські парляментаристи, які приїхали до Еспанії, вислали дипльоматичним шляхом ґен. Франкові протест проти бомбардування дільниць Мадриду, заселених виключно цивільним населенням. У телеґрамі до палати громад вони ствердили можливість ґазових атаків.

ДОЛЯ ЕСПАНСЬКИХ КАТОЛИКІВ.

ВАЛЄНСІЯ, 3. 12. ПАТ. Делеґація французьких католиків попросила міністра безпеки Ірухо помогти їй розглянути релігійні питання в Еспанії.

НІКАРАҐУА ВИЗНАЛА УРЯД З БУРҐОСУ.

НЮ ЙОРК, 3. 12. ПАТ. Як повідомляють з Манаґуї, Нікараґуа визнала уряд ґен. Франка.

80% ЕСПАНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ СТАНОВЛЯТЬ ЧУЖИНЦІ.

СЕВІЛЛЯ, 3. 12. ПАТ. Як повідомляє тутешня радіостація, 80% червоних вояків, убитих під Мадридом, становлять чужинці.

ЧУЖІ КОРАБЛІ НА ЕСПАНСЬКИХ ВОДАХ.

ЛЬОНДОН, 3. 12. ПАТ. На запит одного лейбуриста відповів перший льорд адміраліції сер Гор, що на еспанських водах є такі чужі воєнні кораблі: **німецькі:** 2 кружляки і 6 контрторпедовців; **італійські:** 1 кружляк, 2 контрторпедовці і 1 корабель команданта фльотилі; **британські:** 1 панцирник, 1 кружляк і 7 контрторпедовців в еспанських пристанях, 1 кружляк і 3 контрторпедовці коло Ґібральтару і Танжеру, 3 контрторпедовці в Сен Жан де Люз, крім того один контрторпедовець, що везе утікачів до Марселю, є на повному морі.

Бійки на тлі страйку американських моряків.

НЮ ЙОРК, 3. 12. ПАТ. Страйк моряків триває; кілька британських і американських кораблів не може виплисти з пристаней. В нюйорських доках дійшло до сутички 750 страйкарів з поліцією; 2 особи ранено, 8 арештовано.

НЮ ЙОРК, 3. 12. ПАТ. Корабель „Чемплейн" відпливає нині до Гавру. Замість 600 тон завантажено на нього лише 75 тон; решта лишається у пристані. Американські купці, які замовили на свята французькі перфуми і шампан, протестують проти того, що товару не вивантажено. Також не завантажено святочних дарунків, що мали відплисти до Франції.

„Право виступити з Совітського Союзу..."

Львів, 3. грудня 1936.

Кінець листопада і початок грудня 1936-го року зазначився у Совітському Союзі „переломовою" подією: відбувся у Москві надзвичайний конгрес совітів, на якому прийнято нову конституцію совітської держави. „Сам" Сталін її реферував і так той закон перейде до історії як „конституція Сталіна". Перейде до історії, як один із чергових великих історичних обманів, як одна із чергових найбільших трагікомедій, що її переживала людськість. Очевидно: ніяким переломом нова конституція у злиденному житті у Совітському Союзі не стане: це тільки епізод морального значіння, а те моральне значіння — це черговий поличник, що його дістали неросійські народи у червоній російській державі. Нова совітська конституція це ще один глум найнікчемнішого роду ,який взагалі може бути, — глум сильного над слабим, та ще й глум, зроджений із страху того сильного, щоб теперішній переможний слабий противник не набрав сили для відплати.,

Про нову совітську конституцію була вже на сторінках нашого часопису кількакратно мова: про блеф „демократичного" характеру нової конституції, якої практичне завдання таке: 1) своєю „демократичністю" замилити очі й демобілізувати деяких наівних власних громадян, від яких може грозити небезпека кремлівським володарям, 2) серед каботинів на всьому Заході (рахуючи від совітських кордонів) викликати теляче захоплення „демократизацією" совітського режіму та скріпити „людові фронти" з їх соціял-демократичними підпорами, і 3) на ділі ще більше сцентралізувати режім та уніфікувати державу, ще більше підтягнути все життя у СССР під один московсько-комуністичний знаменник.

Для всіх нещасливців, що живуть у Сов. Союзі і є його громадянами, зокрема для гноблених неросійських, найважніша остання з вичислених практична мета нової конституції. Її реалізація не розпочалась з нинішнім днем. А проте сама процедура, як ту нову конституцію приймали, сама театральна обстанова, що її створили московські режисери того останнього надзвичайного зїзду совітів, — все одно яскраво доказує, якими методами Москва цементує сьогодні державу, яка — не вважаючи на рекляму своєї всесили — тримається **страхом своїх громадян.**

До чого дійшов страх у Совітах, мерзенний, підлий страх — про те ввесь світ мав нагоду переконатись саме при нагоді останнього московського конгресу: не було взагалі ніякої дискусії над „найдемократичнішою конституцією світа", не було ні одного застереження проти будь-якої думки творця тієї конституції — Сталіна. Зате була ціла повінь похвальних гимнів, апотеозування, дитирамб і просто плазування та підлещування Сталінові, до якого призвища делегати причепляли всі можливі найвеличніші прикметники, серед яких слово „ґеніяльний" належало ще до скромних. Премієр СССР Молотов мав сміливість критикувати сучасний німецький націонал-соціялістичний режім за те, що той режім вимагає від своїх громадян сліпого послуху і що не признає свобідної критики. Який глум: бо що діється у Совітах? Чи у сучасній совітській дійсності можна навіть думати про якунебудь найневиннішу критику постанов політбюра ВКП(б), іншими словами — постанов Сталіна?! Встане

слухати передач численних совітських радіостацій: це вже не пропаганда комуністичної ідеї, це таке гидке лизунство людей, що затратили всяке почуття власної гідности, якого не знає ніодин сучасний державний режим! Адже ви не почуєте інших вислозів про Сталіна, як тільки „найдорожчий батько і опікун", „наш янгол-хоронитель" (у державі активного безбожництва!), „наш добрий, передбачливий, всезнаючий і всевідучий..."

Так виглядає дійсність у „найдемократичнішій державі світа". У тій державі, в якій находиться навіть окрема стаття про право цілих складових частин держави — свобідно від держави відриватись! Справді — такого дива не знає ніодна інша державна конституція. Але й ніодна інша конституція (хоч далеко не всі конституції світа мають реальне застосування у щоденному житті) — не мають у собі стільки фальшу й облуди. Бож навіть одночасно, на тому самому таки конгресі, що приймав оту конституцію з її славною 17-ою статтею про „право відділитися", — були промови на тему провідної ролі російського народу, на тему великої історичної місії того народу. Та одночасно з приверненням права громадянства старому рос. гурра-патріотизмові і старому російському месіянізмові, офіціяльний патент дістає теорія про „один совітський нарід", про „одну кермуючу волю", про „одну спільну ідею". Славянські ріки знову мають злитись у російському морі, „140-мільйоновий совітський нарід" знову має бути тільки московським народом, щонайвище з обласними покаліченими макаронічними наріччями!

Український нарід — і в Совітах і поза ними — не вважає нової совітської конституції своєю трагедією. Не привязує до неї взагалі ніякого значіння, вважаючи її одним із маленьких епізодиків у тому сумному епізоді, яким у житті української нації буде взагалі ввесь період совітсько-московського панування.

——o——

В СОВІТСЬКОМУ РАЮ.

Враження француза з поїздки до Москви і Ленінграду.

В паризькому „Матені" помістив С. Льозан цікаві враження зі свого побуту в СССР. С. Льозан, що був колись високим державним урядовцем, а нині стоїть на чолі одного з найбільше державних підприємств, відвідав недавно, як приватна людина, Совіти. Був лише в Москві і в Ленінграді, бо й більше нічого не хотів бачити. Ось що розповідає Льозан про свої враження з поїздки до СССР:

Всюди, куди не глянете, бачите лише самі сумні обличча. Бачив я багато дітей, але ні на одному дитячому личку не бачив я веселої усмішки. Був я на представленні в опері, де між публикою переважали жінки. Ані одна з них не мала кругом шиї хусточки, які побачите й у найбіднішої робітниці в Парижі. Самі найбідніші одяги з дешевих і дрантивих матерій, що їх у Франції носять бідні дівчата на селі. Одна з жінок зі своїм футряним боа стала дійсною сензацією в театрі. Була це дружина якогось закордонного дипльомата. Очі всіх були звернені на неї, але ні в одному погляді ви не могли доглянути якоїсь зависти — це був лише подив: чи це можливе, щоб хтось міг мати таку прекрасну річ? Нужда з якимсь притаєним страхом дивилась на достаток.

Льозан подорожував звичайним особовим поїздом і ствердив, що поїзд їхав зі швидкістю вісьмох кільометрів на годину. Крізь вікно поїзду не видно було ані обробленої ріллі, ані худоби на пасовисках. Вражає повна відсутність лучбових засобів на дорогах. Ніде, навіть і в містах, не видно нпр. роверів. Є враження, що роверів, які нині вже так дуже поширені навіть в Африці, в Совітах зовсім не знають. Коли ж Льозан запитав про причини такого явища, дістав цікаву відповідь: виробництво роверів не було в пляні пятилітки.

Всі поїзди їздять з величезними спізненнями і тому не можна в Совітах говорити про розклад потягів. Хто хоче їхати поїздом, мусить кожний раз інформуватися на залізничому двірці про час відїзду поїзду.

В Ленінграді Льозан мешкав у готелі „Метрополь". Він чистий, але вся обстанова його ще з перед війни, стара, полиняла. Шибки у вікнах порозбивані. Ванна в лазничці поковкла від старости, а емайля повідприскувала. І водопровід у лазничці не функціонував.

Всюди, на кожному кроці видно брехню, що її організує сам уряд. Це одинока і справжня організація в СССР. В одній фабриці, що має 20.000 робітників, показали Льозанові в першу чергу „соціяльний відділ", яким особливо большевики гордяться, опісля клініку. На запит: кілько мають хорих на сухоти, лікар відповів: сімнадцять; а кілько сифілітиків? — трицять три. Здається, що ця відповідь вдоволяє звичайного відвідувача — завважує Льозан; але я, що добре запримітив худі, бліді обличча робітників, на таке пояснення лікаря лише здвигнув плечима.

Всюди слідно безмежний бюрократизм з паперовою господаркою, яка доходить просто до тиранії. Один французький торговець, який у торговельних справах мусить часто їздити з Москви до Ленінграду, розповідав Льозанові таке: Кожний раз, коли хочу їхати, мушу просити про дозвіл предсідника мешканевого уряду. Перед виїздом треба пашпорт візувати на поліції, теж саме треба зробити по приїзді до Ленінграду. Перед виїздом з Ленінграду і по повороті до Москви знову ж те саме. Крім цього мусите зголосити свій поворот ще й у того начальника мешканевого уряду.

І Льозан після всього того, що бачив, приходить до такого висновку: „Нарід поневолених, який далі живе в ярмі. Орда катованих нуждарів, яка покланяється тому, хто їх катує".

Всюди в заводах існують почесні списки, куди записують найліпших робітників. А знаєте, яку дістають вони нагороду? Можуть написати листа Сталінові. Уявіть собі, що у Франції добрий робітник за свою тяжку працю діставав би таку нагороду: мав би право написати листа до Леона Блюма — кінчить свої враження С. Льозан.

З польської преси.

Публіцистика чи патольогія?

Не можна ставити собі питання в іншій формі, як у тій, яку висловлює повищий наголовок, коли читаємо таку статтю, як передова стаття **„Рятуймо Львів!"** у „Дзєнніку Бидґоскім" з 28-го листопада ц. р. **„Рятуймо Червенську Землю перед займанництвом українців! — Поклик до голов і сердець усіх поляків"!** Бідний поморянин, що прочитав той крик розпуки львівського кореспондента тієї газети, п. Януша Міхаловського, мусить прийти до переконання, що маленька горстка українців тероризує величезну більшість поляків, автохтонів Галичини, що всі державні й самоуправні установи переповнені українцями, що що-друга крамниця у Львові та по всіх містечках — це крамниця українська, що поляки взагалі крадькома просмикуються під камяницями, боячись, щоб кожної хвилини не дістати по голові від якогось українського боївкаря, який користується протекцією і безкарністю напів-української державної влади.

> ....Розперезання українців та упадок і відворот польщини на цій землі... Не на те вони (польські вояки) боролися і вмирали, щоб сьогодні на малопольській землі, так обильно зрошеній кровію і потом численних десятків поколінь, розпирався українець, щоби робив, що йому просто подобається, щоби мав більші права від її правовірних спадкоємців, батьків, братів і свояків, поляглих за її свободу..."

Очевидно, українці ведуть „виразно сепаратистичну акцію" та мають „маніяцькі безпідставні претенсії". Крім всяких „Рідних Шкіл", які видають міліони (направду!) на українські школи, українські товариства, народні театри, селянські хори і спортові організації виховують молодь у таких ідеалах, з яких родяться злочини — і тут приходить реєстр всіх давних і найдавніших гріхів ОУН. Вся сучасна політика УНДО, це тільки шантажування уряду. Найстрашніше, що є і поляки (отже таки є!), які торгують „живим тілом" власної батьківщини". Тут дістається відповідна порція „Бюлетинові П. У", якого редакторів і польських авторів автор пропонує „негайно виключити з гурту польського громадянства".

Висновок простий і ясний, як сонічко на небі:

> „треба дати таку відправу українцям, яка відразу привернулаб їм притомність і освідомила їх раз на завжди, що Червенська Земля, як і була польська, так і останеться нею по всі часи..."

У такому тоні демагогії на вічу анальфабетів втримана ціла „стаття". Нам здається, що замість бути обвинувачем інших, автор такої статті сам повинен найтись або за вязничними кратками за підбурювання громадян проти громадян держави нісенітно-брехливими аргументами, або — у кафтані безпеки, призначенім для людей ненормальних.

Відворотка медаля віроісповідної свободи в СССР.

У варшавському „Часі" 1. п. м. (ч. 330) у статті п. Е. Вебера під згаданим наголовком читаємо, що „союз воюючих безбожників, який вже від 1925 року розвиває свою оживлену діяльність, тепер дещо притих. Чому? Бо молоді безбожники знеохотилися постійним спротивом селян і віруючої молоді. Одначе цими невтягненнями на протирелігійнім фронті не збентежилися ні уряд ні партія. Хоч спеціяльна стаття конституції привертає священникам („слугам культу") громадянські права та признає їм активне і пасивне виборче право, голова союзу безбожників Ярославський успокоює загорілих комуністів-безбожників, які обурювалися наданням громадянських прав „клясовим ворогам".

> Ярославський вияснює, що большевицька влада не хотіла далі „робити мучеників" і не хоче, щоб закордоном говорили, що „большевицький уряд одною рукою дає свободу священникам, а другою відбирає". Зрештою Ярославський не припускає, щоби хтонебудь голосував на священника. Пригадує, що хоч **нова конституція признає віроісповідну свободу, але одночасно признає обовязкову протирелігійну пропаганду.** До того високі податки за вдержання деяких церков теж є' личезні.

•

Сталін в дійсности пішов на уступку не з оглядів на опінію Европи, але тому, що релігія між міліонами селян і робітників сильно зросла. На Уралі дійшло до того — біькається „Комсомольська Правда" — що не лише селяни і робітники ходять до церкви, але навіть комсомольці беруть церковний шлюб і хрестять свої діти. Знову священники, маючи піддержку мас, явно боряться за душі вірних. Один зі священників заборонив навіть учити у передшкілю протирелігійних пісень, а в іншому місці священник зірвав печатки з бібліотечної шафи, де були замкнені церковні книги. На Україні священники відбули в липні п. р. свого роду неофіційний зїзд. Внаслідок переслідування віра міліонів людей у СССР стала горячішою і чистішою. Для дітей Бог став „пекучою таємницею". З духовенства залишилися лише сильніші духом і ці не вгнуться перед большевиками. І тому треба числитися з волею міліонів вірних.

——o——

Перед півтора роком і нині.

ПРОМОВА ГОЛОВИ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОСЛА ВАСИЛЯ МУДРОГО, ВИГОЛОШЕНА НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ СОЙМУ ДНЯ 2. ГРУДНЯ 1936. Р.

Високий Сойме!

Минув рік від часу, коли я з цієї трибуни мав честь представити Високій Палаті в імені Української Парляментарної Репрезентації цілість наших політичних змагань і наших постулятів у польській державі. Усе те піддержую у цілій повноті і сьогодні, а всеж уважаю вказаним бодай у коротких словах пригадати найістотніші з тих постулятів. У моїй промові з дня 6. грудня 1935. р. підчеркнув я, що увійшли ми тут, щоб боронити прав українського народу і конструктивно працювати для поправи польсько-українських взаємин. На чоло наших політичних змагань у Річипосполитій Польській висунули ми домагання територіяльної автономії для всіх українських земель у державі. Одначе незалежно від цього саме збірне життя української національної одиниці висунуло тоді і висуває тепер цілу низку конечностей та необхідних потреб, що вимагають негайного заспокоєння, якщо відносини на польсько-українському відтинку мають дійсно поправитися, а не погіршитись.

До таких самозрозумілих конечностей вчислено тоді: справу управильнення парцеляції на наших землях і здержання кольонізації позамісцевим елементом з огляду на велике перелюднення і великий голод землі на наших територіях; справу організації праці для широких рядів безробітних по наших селах, справу доступу до варстатів праці для безробітної української інтелігенції, справу забезпечення українському народові не тільки теоретичної, але й дійсної можливости для всесторонньої організації господарських сил у власних національних, господарських організаціях. На цілій національній українській території і під одним українським проводом. До потреб з іншої, незмірно важної ділянки, зачислив я: рівноправність української мови в усіх урядах, публичних установах і в самоуправі, законну полагоду національної номенклятури, введення двомовних польсько-українських написів на всіх державних і самоуправних урядах на наших територіях, здійснення права побирати науку у матірній мові і від учителів української національности в школах, ревіндикацію державних шкіл з українською мовою навчання, які стратили ми через спеціяльну шкільну політику, що її ведуть досі на наших землях, оснування українського університету, заспокоєння потреб української науки й культури і дальше: направу відносин у територіяльній самоуправі, доступ українців до всіх державних і комунальних урядів, до судівництва і т. д.

ПОСТУЛЯТ УНІФІКАЦІЇ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

З самого духа обговорюваної направи польсько-українських взаємин виринув один дуже важний і конечний постулят, а саме, постулят уніфікації чи може радше уодностайнення польської політики супроти українського народу, як до відрубної органічної збірної одиниці в державі.

І власне тепер, після року, хочу кинути дещо світла за минулий час у ділянці саме цієї направи польсько-українських взаємин, або т. зв. нормалізації тих взаємин. За той час зробили ми все для угрунтування нормалізації, що було в наших силах, не тільки в терені, але й тут. Кинули ми на терезки історичних важок наш увесь авторитет, добру волю, максімум напруження і — що найважніше — ми вложили в обох Палатах у тій ціли великий політичний капітал у формі деклярацій, незмірно важних для держави. Крім цього поставились ми позитивно до всіх потреб держави, в цьому і до справ буджетового прелімінара та повновластей. Завдяки нашим заходам змогли ми позискати для такої політики велику більшість нашого громадянства і втягнути його до корисної праці над великою справою обґрунтування нормалізації.

За минулий від виборів час міг кожний обєктивний обсерватор внутрішніх відносин у державі зауважити завдяки цьому надзвичайний парадокс, а саме: коли на чисто польських національних теренах і в деяких промислових осередках з мішаною людністю, але з польською перевагою, доходило до дуже прикрих кріввих і для публичної безпеки в державі у найвищій мірі непожаданих випадків, то на найнеспокійніших від хвилини повстання польської держави національних теренах, за винятком Волині, завдяки нашій політиці аналогічних випадків не було. І це факт, якого не можна заперечити, тимбільше зменшити його значіння. Бо думаю, що сьогодні не повиноб бути хіба в державі поляка, який при теперішніх дуже тяжких умовинах істнування, не тільки індивідуального, але й державного, бажав би собі неспокою й напруження і на українських теренах, що їх тут репрезентуємо. Маємо отверті очі і признаємо обєктивно, що при нинішніх міжнародніх відносинах і при нинішніх внутрішніх господарських труднощах держави конечна є передовсім внутрішня рівновага і спокій, як гарантії солідної праці і гармонійних змагань для загального добра. Здавалось би, що в таких відносинах політика держави повинна прямувати послідовно до того, щоб забезпечити собі цю рівновагу і спокій не лиш на польському відтинку, але й на відтинку національному, передовсім на найважнішій з нього українській ділянці. Тимчасом бачимо, що в польській практичній політиці переважає думка, що Річпосполита є одноцільною польською національною державою, та що з огляду на це не треба завдавати собі багато труду і змагань для справедливої і позитивної розвязки нац. проблем. Очевидно, що так само підходять у Польщі до великої української проблеми, яка коли як коли, але при сучасних міжнародніх відносинах набирає як цілість щораз більшої ваги і щораз більш інтенсивно входить в орбіту міжнародніх зацікавлень. І тому здавалось би дальше, що для польської внутрішньої політики, як теж і для заграничної, започаткована нормалізація польсько-українських взаємин повиннаб належати до найактуальніших справ і з огляду на обопільний інтерес до найбільш пекучих. Тимчасом так воно не є, бо під цим оглядом іде все — навпаки. Ми, як сказав я, зробили все для великої справи направи польсько-українських взаємин, що було в наших силах. А по польському боці бачимо під цим оглядом якусь дивну проволоку, якусь невияснену підзорливість і навіть острах глянути в очі дійсній правді й ділати. Зате чуємо в ріжних польських колах галаси на тему „польських кривд" за наших теренах і на екзотичну тему „упривілеєння українців".

Тимчасом, коли зі собою те все зіставимо, що за минулий час нормалізації на польсько-українському відтинку повинноб бути зроблене і що нам правом прислуговує, з тим, що зроблено з польської сторони, то в цьому порівнанні не буде ніякого справедливого відношення, бо були це річі переважно дрібні, неістотні, словом, річі, які нікого не можуть вдоволити. Але зате з польської сторони роблять на цьому відтинку більше такого, що вдаряє в саму суть нормалізації. І тут приходжу до дуже малої і сконденсованої у своїй формі ілюстрації цього твердження.

ЯК ВИГЛЯДАЄ НОРМАЛІЗАЦІЯ НА ДІЛІ.

Напр. у ділянці освіти все є майже таке, як було. Бо те, що зачисляємо там на рахунок позитивних здобутків, як: оснування катедри української літератури у львівському університеті, досі взагалі не обсадженої, або прийняття непропорціонально до числа українців та до їхніх страт у цій ділянці невеликого числа українських учителів до державної служби хіба не творить істотних річей у напрямі направи відносин в ділянці шкільництва і зокрема в напрямі ревіндикації тих великих страт, що ми їх понесли за 17 літ на шкільному відтинку через спеціяльну протиукраїнську шкільну політику. І нині у всіх високих школах в державі панує дальше нумерус клявзус для української молоді.

Якщо йде про таку справу, як уведення двомовних написів на всіх установах на наших теренах, то й тут ніщо не змінилось. А коли говорити про національну номенклятуру, яка для нас має засадниче значіння, то тут сталося щось таке дуже незначне і нездецидоване, що нікого з українців не тільки не може задоволити, а навпаки тільки дразнить.

Не ліпше діється на господарському і фінансовому відтинку. Нема рівного з польським трактування потреб українського господарського життя на тих самих теренах. Якщо звернути увагу на інвестиції, що їх переводять на терені наших земель, то вони в порівнанні з тереновими інвестиціями на чисто польських землях є до тої міри дрібні, що можна їх уважати за ніякі. А вже краще й не говорити про таку справу, як управнення українців при доступі до державних урядів і самоуправних установ. Бо доступу до тих варстатів праці удостоїлось за минулий час не більше як кільканацять осіб, що є дрібницею з огляду на прислуговуюче нам право та з огляду на велике безробіття серед кваліфікованої української інтелігенції.

ПОЛІТИКА СУПЕРЕЧНОСТЕЙ.

Дотеперішня практика нормалізації виявила крім цього одну капітальну засадничу річ. А саме, що нема в Польщі одноцільної політики супроти українців, що не лиш у поодиноких воєвідствах бачимо ріжне й відмінне трактування українських справ, але й у поодиноких старостах на терені того самого воєвідства стверджуємо не тільки великі, але просто різкі ріжниці під цим оглядом. Не буду тут ілюструвати цього стану, бо богатий матеріял, яким розпоряджаємо, буде використаний відповідно в соймових комісіях для насвітлення сучасної політики. Тут хочу тільки підчеркнути, що відсутність одної провідної думки супроти одноцільної української проблеми в Польщі є щонайменше великою аномалією. А наслідком цієї аномалії є пристосовування до українців ріжних місцевих, ще ріжнородніших ресортових політик, що в наслідках витворює податний ґрунт для численних зловживань і взагалі уводить хаос у цю ділянку. Такий стан мусить, очевидно, ділати цілковито негативно на настрої української сторони.

ПОЛЬСЬКА ЗЕМЕЛЬНА ПОЛІТИКА ФОРСУЄ У НАС КОЛЬОНІЗАЦІЮ.

А тепер найважніше. Загально знаний факт, що край, який тут репрезентуємо, належить до найбільш перелюднених хліборобських теренів в Европі. Є це терен, де 60 проц. селянських хліборобських господарств має рільний варстат до 2 гектарів землі, а 30 проц. варстат від 2—5 гектарів. Цеж нужда! Одначе не зважаючи на такий фактичний стан, польська земельна політика форсувала й форсує кольонізацію на цих перелюднених теренах навіть проти найістотніших вимог польського закону про виконання земельної реформи з дня 28. грудня 1925 р. Бож там виразно сказано, що парцеляція повинна причинятись передовсім до направи місцевих хліборобських відносин та для місцевої людности. І дальше, що парцельовані землі треба уживати в першій мірі на доповнення малих, т. зв. карловатих хліборобських господарств. Українських малоземельних хліборобів не допускають до участи в парцеляції передовсім тому, що є українцями. Так само очевидно не допускають їх користати з оборотових фондів земельної реформи. А тимчасом на очах цієї людности, якої не допустили до участи в парцеляції, виростають оселі кольоністів, серед яких уже сьогодні обсервуємо (передовсім у пограничній полосі) гнізда комунізму. Ясна річ, що ці нові оселі не можуть ділати позитивно ані на настрої місцевої людности, ані на її відносини до держави. Не тільки всілякі екстремісти, але й помірковані елементи в обличчі тих фактів тратять довіря до такої земельної політики, а безнадійність поправи свого матеріяльного стану й забезпечення своїх дітей варстатом праці робить їх елементом податним на [illegible] які експерименти невідповідальних чин[illegible].

Ще гірше і цілковито пригнітливе враження на українських малоземельних селян мусить робити факт приготування проекту закону про обмеження обороту нерухомостями, що повстали з парцеляції. В цьому проекті у статті 5 є навіть мова про вивласнення місцевих хліборобів з цієї землі, яку вони купили в часі дотеперішнього переводжування земельної реформи від учасників парцеляції. Першою й останньою інстанцією, що рішає про те, хто має бути вивласнений, має бути староста. Уважаю за конечне

підчеркнути тут дуже виразну інтенцію проектодавця цього закону, закону з ділцнням на 'літ 17 узад, закону, котрий через той сам факт може викликати в масах хіба тільки недовіря до законодавства взагалі та крім цього уводить до законодавства нечувані прецеденси обмеження приватної власности на землю і вивласнення правно набутих наділів на основі обовязуючих законів..

„АНІ ПЯДИ ЗЕМЛІ В УКРАЇНСЬКІ РУКИ!"

Не є таємницею, що частина польського громадянства на наших теренах піддержує таку земельну політику і висуває екстремістичні гасла, що з запасу землі, призначеної у нас на парцеляцію, не сміє перейти ані одна пядь землі в українські руки. А щож, спитаю, має робити зі собою бідний місцевий малоземельний український селянин без варстату праці? Що залишиться йому і його дітям до роботи? Нічого дивного, що цієї бідноти у її безнадійности, без перспективи дістати варстат праці і заробіток чи то в краю чи за границею, ніхто не буде в силі здержати від того, щоб вона радила собі по своєму у цій біді, значить, розвязувала нелегально цю проблему. Ясна річ, що при такій земельній політиці на тих теренах слід рахуватися в майбутності з фактом не лиш заогнення соціяльних відносин, але й із фактом балканізації тих земель і накінець з нехибною перспективою ширення комунізму. Так виглядає і зародки такої майбутности носить у собі один з найважніших відтинків польської політики супроти українців.

ТРІВОЖНИЙ І ПОВНИЙ ТРАГІЗМУ РОЗВІЙ ВИПАДКІВ.

Такий розвій випадків у ділянці польсько-українських взаємин є очевидно для нас, що стільки вложили в справу нормалізації, незвичайно трівожний і повний трагізму. У світі йдуть великі події і дуже важні, що сягають глибоко до основ устрою і прямують не тільки до ґрунтовного переродження тих устроїв, але й до викликання величезного впливу на новий уклад міжнародніх взаємин. Польська держава в оточенні могутніх сусідів, що стараються фасцинувати світ фанатизмом віри в універсальність їх ідеї, хіба не повинна йти на те, щоби своєю політикою приготовляти податний ґрунт, хочби для комуністичних аґентур, які є майстрами у використуванні невдоволення мас для посіву соціяльної ненависти серед них, щоб кинути їх в обняття розкладових експериментів. На наших теренах зиповіли ми вже давно безоглядну боротьбу комунізмові, а представлена мною польська політика на відтинку аграрному, культурному, самоуправному, адміністраційному й інших, творить саме найбільш пригожу базу для всіляких деструктивних і розкладових впливів. Бо не слід забувати, що кожне несправедливе трактування українців чи то адміністрацією чи самоуправою, кожна найдрібніша навіть помилка не тільки у виконанні, але й у самій інтерпретації обовязуючих законів на цьому терені творить дуже стравний жир для герольдів не лиш соціяльної, але й національної ненависти.

ПЕРЕД ПІВТОРА РОКОМ І НИНІ.

Ще раз підчеркую, що перед півтора роком зачали ми політику, подуману на велику мету, політику нормалізації польсько-українських взаємин, політику, що мала забезпечити тріюмф для права і справедливости, що мала кинути поміст над історичною пропастю між обома народами Польщі. До так глибоко зрозумілих цілей і завдань нашої політики підійшли ми щиро та з найліпшими намірами. ми мали на оці не лиш добро нашого народу, але й спільне добро обох народів у цій державі. Згідно з цією політикою висунули ми наші скромні домагання і робили все, щоб нормалізація стала довершеним фактом. Тимчасом з протилежної сторони за ввесь цей період не вичули ми щирого змагання та сильної, незломної волі в цьому напрямку, щоб нормалізація стала не лиш довершеним фактом, але щоб угрунтувала новий етап історії польсько-українських взаємин. Зауважили ми по польському боці за малими винятками змагання, щоб звести цю велику справу виключно до розгляду дрібниць звичайного дня, щоб обходити й вименати справи важні і тимсамим доволі тяжкі, бо засадничі, та збувати українські постуляти дрібними уступствами, які на [illegible] життя й угрунтування нормалізаційної політики не можуть мати ніякого впливу.

В БУДЖЕТОВОМУ ПРЕЛІМІНАРІ НІОДНОЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ!

Це виявилось і в цьогорічному буджетовому преліймінарі, де ніщо не змінилось, де культурні, освітні, наукові й господарські потреби українського народу не є унагляднені, де навіть одною одинокою якоюсь новою позицією не підчеркнено того факту, що чейже в Польщі живе 6 міліонів українців і що ті українці мають щось у цьому буджеті і для своїх потреб. А вжеж здійсновати цей буджет у ділянці доходу (а не видатків!) будуть і вони. І чейже глобальна цифра видатків у буджетовому преліймінарі сягає 2,,293,429.624 зол.

У своїй промові з 6. грудня мин. року підчеркнув я, що „заініціовано переломове діло і якщоб його знищено без нашої вини, то знищеноб велику ідею, перечеркненоб добрі заміри та добру волю на довгі-довгі часи і сумнівна річ, чи до такої другої проби направи польсько-українських взаємин у Польщі прийшлоб легко і скоро".

І сьогодні хочу закінчити цю свою промову ствердженням фактів, що минулий час для угрунтування нормалізації польсько-українських взаємин дав так дуже мало з польської сторони, що не лиш у великій мірі ослабив первісну шляхотну інтенцію нормалізації, але й подекуди її опоганив. А мені здається, що в обопільному інтересі слід би спільним зусиллям відреставрувати якнайскорше цю інтенцію нормалізації і перевести її згідно для добра обох народів. Бо коли це не станеться, то ціла відповідальність перед історією за змарновану нагоду впаде не на нас, але на тих, що злегковажили направу польсько-українських взаємин.

Едвард VIII. хоче женитися з американкою.

Грізний конфлікт між королем і урядом.

ЛЬОНДОН, 3. 12. ПАТ. Американська преса принесла вістку, що англ. король Едвард VIII. хоче оженитись з одною американкою, п. Сімсон. Це сильно схвилювало англ. опінію. Епископ Бредфорду зробив про те натяк на епархіяльній конференції, зараз опісля вся преса почала кампанію у тій справі.

Уряд відбув учора дві наради, прем. Болдуїн говорив з королем довше як годину, та до нічого путнього не договорився; конфлікт між королем і урядом навіть загострився.

Усі англійські часописи займаються живо справою королівського подружжя. Вони стверджують, що повстав поважний конституційний конфлікт: король хоче оженитись, міністри противляться, як це заявив учора королеві прем. Болдуїн. Якщо не дійде до згоди, уряд уступить, а годі буде скласти на місце його новий, бо соціялісти не приймуть тек. Деякі часописи пишуть, щоб король заключив приватне подружжя, яке не малоб впливу на наслідство престолу.

—o—

ЯРОСЛАВ СКОПЛЯК.

Перший сніг і перші заяці.

Товаришам з „Тура" присвячую.

— Кохана... я завтра... Іду..!

— Щось такого!.. певно на полювання..?

— Ну, так.

— А хіба не бачиш, як погано на дворі?

— Е!.. тобі все погано. Раніше, то дощ, то болото, а тепер коли і мороз присушив, лиш дещо вітер віє, то ще для тебе погано.

— То подивися на барометер, побачиш..

— Чого хочеш? Стоїть на „змінно". До „дощу" далеко. Колиб дощ хотів навіть упасти, то до того часу вернусь. Зрештою, чи не бачиш, що мороз тримається? Якби і падало то тільки сніг... Ох! сніжок.. понова... Чи знаєш, що значить для мисливого сніжок... понова? Вийдеш на терен і бачиш усе, що на терені діється. Якби читав „газету"...

— Ой, „польовнику", ти зовсім, як дітвак! І таки поїдеш, що?..

— Алеж розуміється. Ти навіть не уявляєш собі, який то гарний терен. Хоч ми іще там не полювали, але чули з оповідання, що там буде забава, аж гей!

— Пожди... пожди, я десь читала той ваш плян полювань... чи не є це в Сухоставах?

— О! так і ти тямиш..? Цікаво. Я сам не знаю напамять пляну наших ловів, а ти...

— Чим же ви вибираєтесь, залізницею?..

— О, ні. За далеко до стації, требаб ночувати. Ми їдемо автобусом. Рано виїздимо, а під вечір на 6. год. уже дома.

— Тату... а чи є такі малі стрільбочки?...

— А тобі нащо? Чи може хочеш зі мною поїхати полювати?

— А щож, хіба я з тобою вже не була? Раз на качках, а недавно тому на куропатвах.

— Е, то було літом, тепленько...

— Ну, то що? яж маю і теплі черевики і светер тай лещетарські штанці. Ще тільки би такої малої стрільбочки...

— Маєш... чи я не казала?.. Доведеться і мені з вами їздити, бо що я сама в хаті зроблю? Я вже того всього маю досить. Цілий тиждень до тебе і не говори, ти занятий... А прийде субота, ти їдеш. В неділю ти змучений, а коли і лишишся в суботу, то зараз засідання, в неділю таки поїдеш і так раз-у-раз...

— Знаєш що, кохана, бери собі всі мої клопоти і їдь ти, а я зате буду дома. Я тобі не буду жалувати. Хіба бачиш, як я тяжко працюю, то і мені щось належиться...? Коби ти знала, як мене одно таке полювання відновляє, підтримує на силі і дусі, то напевно ти так би до мене не говорила. Подумай, виїжджу в поле, безкрає поле, повітря як кришталь і ти його цілими мішками втягуєш до легенів, зовсім так само як деякі „жеруни" втягають щось доброго до свого жолудка. А ще як снігом притрусить і застелить землю, мов білим обрусом стіл так, що ти довкола не бачиш ніодної чорної плямки, напевно забуваєш за всю свою буденщину і стаєш наче новонароджений.

— Та досить, досить уже тих доказів. Якщо то тобі так дуже добре робить для здоровля, то їдь...

— Повір мені, кохана..., ти може сумніваєшся... Але я правду говорю... якби я не полював, то я би вже давно вмер...

— Алеж їдь... Їдь! Деж би я тобі забороняла... я рада...

Коло ліжка вже стоять чоботи, штани до них, куртка і наплечник.

— А що з термосами?

— Не бійся, не бійся, Бібка вже від четверга варить капусту, і певно на „біґос" вранці все будеш мати.

— Отже вже все в порядку, можна їхати хочби зараз?

— Па... тато... я вже йду спати і бажаю тобі „багато стріч", бо рано ще буду спати, як будеш їхати...

— Дякую тобі... па!..

Вже ясне сонце світ позолотило,
Гаї, діброви освітило,
Ідем, ідем у тихий бір,
Там вже на нас чекає звір...

Як ту арію хоч раз почуєш, то вона тебе вже не позбудеться. Ходиш з нею, їш... з нею і зпросоня співаєш...

Ідем... ідем... у тихий бір...
Там вже на нас чекає звір...

Ідемо... Ідемо і співаємо... Автобус не автобус а звичайне вантажне авто накрите полотном... І так весело, що Господи... Подумайте! Авто невеличке, а 12. люда на скринях прикучнуло і їдуть нічим цигани...

— Полковнику... та задушите „радника", посуньтеся до заду...

— Та чорт його знає!... Я бачите, хочу до заду, але скриня сама пхає мене до середини, можеб якого цвяха...

— Та якого цвяха? А всидите відтак на ньому?!

— Що, я? Панове, як їду на полювання, то посадіть хоч на шкло, а все одно всиджу. Але сьогодні буде забава...! Панове, я її бачу!.. — каже Енко.

— Для вас так! Ви зі своїм скорострілом будете концерт давати. Але я не похваляю. Я соромився би, бо що то за штука з пукавкою на пять набоїв...

— Той бідний зайчик паде не від ран, але від тягару, від того кільограма шроту, що набере як бідний у торбу...

— Е, Олько... ви зі заздрости.

— Та чого? Я розумію лише стрільбу нашу звичайну. Один стріл і є або ні. Тоді я знаю, чи добре стріляю чи ні.

— Но, но... нічого, — каже спокійно радник. — Він перестане. Не на довго йому стане по сто набоїв на одно полювання. Того не витримав би і наш консиляр...

(Докінчення буде).

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Кілька слів на початок.

Оцих наших кілька слів від Редакції, чи радше від редакторки містимо не тому, що воно звичайно водиться розпочинати якийсь новий відділ окремим вступом. Редакція заповіла появу окремої сторінки для жінок і того моглоб і вистачити. Можна булоб цю нашу сторінку розпочати просто якоюсь статтею і пустити її в життя так, як це робимо з іншими нашими нововведеними сторінками, але... І тут, як і скрізь, є своє „але", яке примушує нас таки дещо сказати від себе.

В першу чергу поява цієї сторінки викличе, якщо не невдоволення, то бодай заувагу, що така сторінка непотрібна, бо є спеціяльні жіночі часописи, які стараються задовольнити інтереси жіноцтва. Мають вони і свій досвід і свої організації та членів, які жіночий часопис передплачують і поява ще й у „Ділі" такої сторінки може викликати лише непотрібне замішання серед тих передплатниць, а то й зменшити їх число. На це ми відповімо вже тепер, що **ніякої конкуренції жіночим часописам не збіраємось і не хочемо робити.** Зовсім не претендуємо ми на оформлення якоїсь спеціяльної жіночої ідеольоґії, на спеціяльні впливи у сферах фемінізму чи організації жіноцтва і не будемо в тому напрямі ніяк конкурувати з тими жіночими часописами, які мають такі завдання. На цій нашій сторінці будемо лише зафіксовувати події біжучого життя, відгукуватимемось на важніші з них, повідомлятимемо наших читачок про те, що діється серед нашого і чужого жіноцтва, будемо старатися подавати відомости про визначніших наших жінок та про жінок інших народів, які можуть бути або добрим або відстрашливим поикладом для нашого жіноцтва, звертатимемо увагу українського жіноцтва на окремі його завдання у певні менти чи в деяких ділянках нашого життя та будемо старатись, щоб вони бодай раз на тиждень мали для себе малу розривку і відпочинок, перечитуючи нашу сторінку. Ми певні, що цим не зменшимо числа передплатниць наших спеціяльних жіночих часописів, ані не зменшимо їх ваги і значіння.

Другого роду застереження вийдуть від тих жінок, які стоять на засаді, що в щоденнику зовсім непотрібно відділювати окремого місця для жіночих інтересів. На їх думку жінка в нинішніх часах стоїть уже на такому ступні, коли її може цікавити все те, що цікавить і кожного пересічного мужчину, і тому отака окрема сторінка для жінок, мовляв, навіть понижує жінку-читачку. Нема місця на їх думку вже нині на якісь там окремі „жіночі" інтереси і шкода в щоденнику паперу для тих жінок, які цікавляться лише чотирма „к". Цим нашим читачкам відповімо так: Ми високо цінимо їх зацікавлення загальним чи то українським чи цілосвітнім життям і гаряче собі бажаємо, щоб усе наше жіноцтво читало наш щоденник від першого рядка аж до останнього. Але саме тому, що хочемо охоплювати в нашій газеті життя якнайповніше, якнайвсестороннїше — і відступаємо оцю одну сторінку в тижні для жінок та їх окремих інтересів. Життя — життя повне — складається як день з годин, а години з хвилин, саме з ріжних дрібниць і тільки той живе повним життям, хто вміє охопити і кого цікавлять найменші дрібниці; а ми зрештою не тільки цінимо, але й шануємо оті „дрібниці", які наповнюють життя жінки, коли вони потрібні і доцільні для суспільства, і тимсамим не легковажимо й отих чотирьох „к".

Зрештою наша сторінка має задовольнити не тільки тих жінок, що читають наш часопис докладно і без жіночої сторінки, або тих, що передплачують вже собі окремий жіночий часопис, але й тих, що може саме читанням нашої сторінки дійдуть до того, що колись перечитуватимуть не один щоденник, а й кілька на день і стануть передплатницями всіх наших жіночих газет.

Та хочемо сказати ще кілька слів і до тої більшости наших майбутніх читачок, які зустрінуть цю сторінку без застережень і з прихильністю. Коли Ви обі, Дорогі Читачки, бажаєте, щоб вона була цікава, то мусите і самі до того причинитись, мусите з нами співпрацювати. Будемо Вас просити, щоб Ви тримали з нами постійний звязок, щоб Ви слали нам матеріяли, як не статті (за які будемо дуже вдячні), то бодай хронікарські вістки про життя Вашої околиці та Вашого оточення. Щоб Ви подавали нам свої побажання, звертались до нас за порадами чи з порадами, щоб Ви вважали цю сторінку дійсно своєю та обговорювали на ній те, що Вас болить, чим Ви хотілиб поділитися з іншими жінками, на що хотілиб звернути увагу нашого жіноцтва. Ми певні, що коли наші Читачки відповідно зустрінуть цю нашу сторінку, то зроблять її не тільки цікавою для жінок, але її читатимуть і мужчини, що це може не вірять у жіночі сили, але звикнуть поволі поважати оті „дрібні" інтереси, які дуже часто прикрашують і злагіднюють людське життя, а то й кладуть підвалини під життя цілого народу.

З нашої хроніки.

ЛЬВІВ.

Головний Виділ Союзу Українок у виконанні рішень Краєвої Орган. Конференції, яка відбулась у Львові в днях 16.—17. жовтня, оголошує в найновшому числі „Жінки" комунікат, у якому доручає своїм Філіям перевірити та виконати цілу низку справ організаційних, дає розпорядження в справах фінансових та пригадує про порядок читання обіжників і ведення листування, як теж подає спис поновиданих рефератів.

У неділю 29. листопада п. р. відбулись у залі Т-ва „Просвіта" збори жінок львівського повіту, що зорганізовані у Секціях Господинь при Т-ві „Сільський Господар". Не зважаючи на те, що в неділю сільське жіноцтво не дуже радо вибірається до міста та на довить погані дороги, на збори прибули майже всі голови Кружкових Секцій Господинь та спеціяльні відпоручниці Секцій. На зборах були два реферати пань: І. Домбчевської та інж. О. Дучимінської про господарські й організаційні справи; по рефератах намічено пляни праці на цю зиму та переведено коротку дискусію, у якій жінки селянки брали живу участь.

ТЕРНОПІЛЬ.

Філія „С. Господаря" розпочинає з днем 15. грудня господинські курси для жінок інтеліґенток. Курси ті триватимуть два і пів місяця й покінчивши їх лекше буде місцевому інтеліґентному жіноцтву вести потім працю на селах. Крім тих курсів вестиме Філія „С. Г." курси для дівчат та жінок селянок в одному з недалеких сіл. Ті курси триватимуть шість тижнів і на них звернуть спеціяльну увагу на годівлю домашніх тварин, городництво та куховарство. Дуже гарно розвивається праця недавно основаної секції господинь при місцевому Кружку „С. Г." Членами тої секції є переважно міщанки. Секція відбуває що-неділі сходини, на яких все буває реферат на господинські теми. Секція намічує також відбути у себе куховарські курси і то в скорому часі.

ДРОГОБИЧ.

30-го листопада розпочався в Дрогобичі курс для передовичок господинських секцій при місцевій Філії „С. Г." Курс має на меті підготовити з членів секції передовичок, які потім велиб працю в секціях та були за неї відповідальні перед філіяльною Секцією Господинь.

Зі світа.

Щойно цього року дозволено льондонським жінкам учителькам та лікаркам виходити заміж. Досі їм не було заборонено і виходячи заміж, вони не могли далі виконувати своїх обовязків.

В С. С. С. Р. жінки найбільше цікавляться медициною, бо з усіх студіюючих жінок аж 68,9% студіює медицину. Цікавить їх також астрономія і на 247 працівників, що є заняті в обсерваторіях, є 146 жінок (58,8%).

Цікаво, що сучасна совітська жінка почала по довгих роках знову навертатись до косметики і що на цей рік збільшено продукцію косметичних фабрик у півтора рази, при чому більша половина тих виробів призначена для колхозів. Чи ці вістки може теж тільки для замилювання очей закордону? От, мовляв, як у нас добре живеться, що ми навіть для колхозних товаришок спеціяльні пудри виробляємо, хоч вони й не мають що їсти...

Еманципація жінок у Туреччині за цей рік надзвичайно пішла вперед. В Анкарі є вже коло 20 жінок суддів, 12 адвокатов, 20 професорок високих шкіл, 1500 жінок є урядовцями, 8000 — друкарщиць на машині, а по фабриках Царгороду й Анкари працює більше як 20.000 жінок робітниць.

Не зважаючи на те, що в Англії йде сильна кампанія проти праці жінок у промислі, офіційна статистика виказує, що нині майже 400.000 жінок працює у фабриках та заводах.

В Мадярщині багато жінок ходить до вищих шкіл, але по закінченні їх, не знайшовши собі праці по фаху, не соромляться ті жінки з високою освітою братись за всяку роботу. Так напр. на основі найновіших статистичних відомостей є в Будапешті 70 жінок з вищою освітою звичайними служницями, а 145 служниці мають матуру.

Балачки про моду.

Поки оповімо нашим читачкам, що носять у Парижі, а що у Львові, хочемо зробити їм малу пригадку, а саме:

Жінка висока мусить уникати суконок у надто яскравих кольорах, бо вони підкреслюють цілу сильветку;

неноситиме капелюхів з високим денцем та ще таких, що звужуються вгорі, аноситиме краще капелюхи з дном нижчим і з крискою;

найбільше їй личить суконка з тунікою чи касак, особливо коли він долиною озаблений бордюрою чи гафтом або поширений. Широкий пасок і комірчик допомагають перетинанню лінії і тому дуже надаються до високого росту;

коли шиє собі суконку з матерій в пружки, то дбає, щоб ті пружки йшли вширину, а не вздовжину;

на суконки вибірає матеріяли мягкі, що добре спливають і творять фалди. На вечорові сукні добрий для неї муселін, тюль та інші легкі матеріяли.

Жінка росту малого хай памятає:

що їй замість малих береток найлiпше личать капелюхи з високим денцем без або з дуже малою крискою;

що найліпша для неї суконка обтисла і завжди з довгими рукавами;

що зректись на все мусить вона баскін та касаків, хоч вони тепер і модні, та широких пелеринок;

що уникати мусить вона матерій у великі квіти, в поперечні пружки та „шкотів" у велику кратy;

що дуже їй личують суконки спортові, особливо з матеріялів темних та костюми з одностайного матеріялу.

Жінка, що їй мати-природа не пошкодувала трохи більше тіла, памятатиме:

що невідповідні для неї широкі жаботи, коли вона ще до того й повна в грудях;

що личують їй обтислі камізельки чи блюзки, але не в яскравих кольорах;

що найліпший для неї виріз (деколь е, здається, більш українським словом) під шиєю „на гостро";

що рукави для неї найвідповідніші або цілком вузькі, або поширені аж поза ліктем;

що широкі вилоги коло плаща чи жакету тільки підкреслюють її повноту так, як і поперечні паси та оздоби.

Хто про це забув, або не вірить нам, хай порадиться зеркала.

Практичні поради.

Св. Михайло не зрадив цього року і приїхав на білому коні. Зима заповідається рання і гостра, тому треба добре забезпечити своє помешкання від зайвого холоду.

Забезпечуємо добре вікна і двері. Шпари, де можна, закітуємо, а де треба, забезпечимо спеціяльними валочками з вати, напущеними арабською гумою, які дістанемо в дроґеріях тощо. Ті валочки приліплюємо звичайним клеєм з муки з водою. Робимо це в той спосіб, що добре наперед вимиті милом та водою внутрішні вікна здіймаємо з рами, або лише відчиняємо і приліплюємо по краях валочки. Коли добре висохне, можемо вікно спокійно зачинити. Коли нема валочків, або не можемо собі їх купити, то обліплюємо вікна по щілинах нарізаними пасками білого паперу. Цей папір найліпше приліплювати молоком. Одначе ущільнюючи вікна, мусимо все памятати про вітрення помешкання, бо тільки добре перевітрена кімната скоро і рівномірно огріється та затримає довго тепло.

*

Щоб вікна в зимі непотрібно не замерзали та не творились на них, хоч і гарні, взори, які забирають непотрібно світло та при таянні творять калюжі на підвіконні, треба шкло після миття натерти денатурованим спіртом.

*

Щоб спіжеві чи дошки все були блискучі, миємо їх під текучою водою, а не змиваємо з них бруду шматкою. Добре час до часу натерти їх легенько вазеліною, а потім вичистити фланелею. Тоді не потріскають.

—о—

Листування Редакції.

Вп. Я. Мандюкова, Перемишль: Ваша стаття вже зложена і піде на першому місці у черговій „Жіночій Сторінці".

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

42 тони бриліянтів за 15 міліонів золотих.

Бриліятнова біржа в Льондоні подала спис загальної скількости діямантів, що їх добули в цілому світі.

Найбільше бриліянтів дали діямантові поля в Полудн. Африці, де за останніх 47 літ добули їх 34.000 кг. Розмірно найменше дала Бразилія, бо загальна скількість діямантів, що їх знайшли на бразилійських просторах, головно у стейті Мінас Герае, була за XVIII. і XIX. століття ледви 2.000 кг.

Крім цього добувають діяманти ще на діямантових просторах Східних Індій, на Борнео, Суматрі, в Австралії і на Уралі.

До найбільших діямантів зачисляють „Орлова", що прикрашував скиптр російських царів; „Шах" — тосканський діямант, що важить 139 і пів карата був власністю австрійських цісарів. Здобули його в бою під Грансон у 1476. р. Цей бриліянт має жовтавий відтінок і оцінюють його на 4 міліони зол. В англійській скарбниці переховують славний „Когінор", власність магараджі Лягоре. З Бразилії походить величавий камінь, що його назвали „Зорею Півдня". Спершу важив він 254 карати, а після ошліфування важить тільки 125 каратів. Французький скарб є власником найгарнішого з усіх відомих більших діямантів „Реґента", що його давніше називали „Піттон" від імени власника. Одним із найбільших ошліфованих бриліянтів є ще „Вікторія" (180 кар.). Цей камінь знайшли в 1884. р. у Полудневій Африці. В 1893. р. знайшли в Ягерсфонтен (Півд. Африка) найбільший нешліфований діямант „Ексцельзіор", що важив 971¾ каратів (карат = 0,2 грама). В 195. р. знайшли у Преторії діямант „Кулініян" (вага 3025 кар. = 622 грами). Його розбили на кілька менших. Одна частина творить т. зв. „Кулініян II.", який прикрашує скипетр англійського короля.

Кількох власників мав камінь, що його називають „Сансі". Спершу був він власністю короля Карла Сміливого, відтак французького посла Сансі, а вкінці став власністю короля Людвика XIV. і XV.

Незвичайно цінні є кольорові бриліянти. Найцінніші: зелений дрезденський камінь, блакитний бриліянт „Гоп", який носив один американський міліонер, що згинув у катастрофі „Титаніка", багряний бриліянт із давної царської скарбниці і кілька менших.

Вартість усіх бриліянтів, які є в торговлі, або у скарбницях є приблизно 15 міліярдів зол.

—o—

Мистецька „омаста".

Модільяні — мистець, якого образи продають тепер на вагу золота, жив і вмер у нужді. Модільяні віднаймав невеличку кімнату від сварливої старушки у Парижі, недалеко Монтпарнаського двірця. Кімнату віднаймав він із правом уживати кухню, але цим правом користувався він дуже рідко, бо й не мав що варити. Його хлібом насушним були сухарі і кава. Однак раз або й двічі в тижні купував Модільяні бефштик і його треба було вже в кухні присмажити. Та ба, щоб його присмажити, треба масла, а масло треба купити. Непотрібний видаток і... найчастіше неосяжний. Попросити в господині? Все одно не дасть, ще й почне лаяти та нагадувати, що вже від трьох місяців комірне не заплачене, що вона сама цілими тижнями не бачить масла... Одним словом крім прикрощів не буде ніякої користи.

На щастя, Модільяні намацав на полиці в кухні якийсь кусень... якщо не масла, то маргарини, або іншої омасти. Щось таке біло-жовте, масне ,на сковороді шипить і шумує ,але бефштик підсмажується. Правда, смак ледви не гидкий, але годі вередувати. Спасибі й за те. Цілу зиму користувався мистець таємною омастою, розуміється обережно, маленькими пайками, аж раз трісла бомба і з кухні почув мистець крик розпуки:

— Що за драбуга украв цілого пів кусня мила? Що за нахабство? Напевне цей навіжений маляр... Рук після своєї мазанини не має чим вимити ,тому і врізав.

У дверях станула розжалоблена і розгнівана старушка, потрясаючи грізно куснем надрізаної здогадної „маргарини".

— Правдиве марсейське мило! Сказалиб, що не маєте чим митись. Я далаб була вам простого.

Примари в одній ніцейській віллі.

Мешканці чудового міста на Рівієрі, вічно погідної Ніцци, заняті останніми часами таємними явищами в одній віллі, захованій у чудовому парку. У цьому старому будинку появляються духи і то так настирливо, що навіть паризькі окультисти вибрались туди перевірити ці дивні явища.

Будинок, де діються ці речі, це давній замок. 40 літ тому був він власністю одного російського аристократа. Гроша мав він багато, але найближче сусідство Монте-Карльо зруйнувало його. Він хотів їх мати ще більше і все програв у рулетку. Він застрілився у своїй віллі. Від того часу мешканці вілли стверджують, що в кімнаті колишнього самогубця чути всякі шелести. Віллю купували ріжні люди. Кілька літ тому стало її власниками якесь подружжя з Парижа. І кілька літ було спокійно. Власники вілли сміялись з чуток про духи. Але саме недавно кухарка і покоївка з цього дому зявились у своїх господарів з переляканими мінами, заявивши, що вночі чули плачі та стогони у „нечистій" кімнаті. Коли власник дому виїхав на кілька днів, таємні голоси вночі значно зросли. Його жінка прокинулась від криків і заявила свому чоловікові, що більше там мешкати не буде.

Чоловік хотів сам перевірити справу. Він причаївся на ніч у сумежній кімнаті, з револьвером. Коли опівночі крики повторились, він вибіг за таємним спричинником цього неспокою. Він не міг дістатись до кімнати з духами, хоч двері були незачинені — не мав сили їх відчинити. Коли він почав стріляти туди, двері відчинились самі, якби хтось їх відчинив рукою з другого боку, але в кімнаті не було нікого. Поліція не знайшла в кімнаті ніяких підозрілих слідів. Ніцца чекає зацікавлена, що скажуть знавці окультисти з Парижа.

Бактерії з Марса.

В американській пустині стейту Арізона знайшли були ще минулого року великий метеорит, який вирив підчас упадку кратер із проміром 1 км. Точні хемічні і мікроскопійні досліди виказали в метеориті існування мікроорганізмів, що походять із глибин космічного простору.

Ще при кінці минулого століття Гельмгольц висловив погляд, що в середині метеоритів знайдуть колись люди мікроорганізми космічного походження. Йому доказували, що метеорити розпалюються підчас лету від натиску повітря і жаряться, отже мікроорганізми мусіли згоріти.

Одначе тому, що метеорит перелітає крізь земну атмосферу дуже скоро, розпікаються тільки його верхні частини і мікроорганізмам, які є глибоко в середині метеориту, жар нічого не шкодить. Навпаки бактерії, що летять у метеориті крізь світові простори мусять витримати холод, що наближується до абсолютного зера, значить до — 273 ст. Останні досліди виказали, що мікроорганізми не бояться теж і холоду.

Проф. Каде із лябораторії у Шарльотенбурзі доказує, що бактерії не гинуть навіть тоді, коли їх занурити у речовині гелія, яка має — 272 ст. і витримують таку операцію півтора години.

Льондонський учений проф. Макфайден заявив, що бактерії можуть жити, не затрачуючи розплодових здібностей навіть шість місяців у розрідженім повітрі при — 200 ст. Одночасно заявив він, що ріжні роди бактерій можуть жити навіть 10 літ зовсім засушені, без найменшого сліду вогкости, конче потрібної до всіх інших життєвих процесів.

Це доказує, що всі прості, нескладні організми можуть свобідно відбувати міжплянетарну дорогу.

ПОХИБКА СТЕНОТИПІСТКИ І ЕКОНОМІЯ.

У бюрі синдикату вуглевих промисловців півн. Франції, машиністка, яка переписувала важний документ, зробила помилку, яка матиме величезні наслідки для французького економічного життя.

Переговори між представниками підприємців і робітників закінчились збірною умовою. Згідно з новим законом умова передбачує 40-годинний робучий тиждень. Поправді для вуглекопів складається він із 38 годин і 45 хвилин, тому, що час потрібний до входу в копальню і до виходу з неї зачисляють до робочого часу.

При переписі умови, що її підписали обі сторони, машиністка помилилась і замісць 38 годин 45 хвилин написала 38 годин 40 хвилин. Ніхто зі сторін цього не запримітив і умову підписали без ніяких поправок. Щойно, коли набрала вона законної сили, очуняли промисловці, що до умови попала помилка. Але було вже запізно.

Очевидно вуглекопи вдоволені, що виграли 5 хвилин. Кажуть, що машиністці, що зробила помилку робітники післали велику китицю квітів.

Але для промисловців страта така важка, що вони носяться з думкою підвишити ціни вугілля.

УСТРИЦІ ДЛЯ НАЙБІДНІШИХ.

Японця Кокоїхі Мікімото вважають не тільки в державі мікада, але й на цілому світі королем перел. Безчисленні величаві коробки, що містять величезної вартости перлини переховує він в окремій віллі в Токіо і відсилає їх на замовлення гуртівників із цілого світа. Одначе король перел є вірним прихильником буддійської релігії і для неї готов навіть до найбільших жертв. Недавно виїхав був Мікімото на перловий остров до святині Будди. Підчас молитви почув він голос буддійського священника: „Дай 50 міліонів устриць для найбідніших". Послушний „волі" Будди Мікімото вернувся негайно до Токіо і велів найближчий транспорт устриць роздати найбіднішим Токія. Чи найбідніші були дуже вдячні токійському міліонерові і Будді за такий щедрий дар — японські часописи нічого не пишуть.

ПОСУХА В ЛІБІЇ.

У західній частині Лібії, італійської кольонії у північній Африці настали страшні спеки, які вже досі накоїли величезні шкоди у хліборобстві і годівлі худоби. Щоб рятувати звірят перед повною загладою з причини посухи, губернатор кольонії доручив перевезти 250.000 штук худоби до Киренаїки, де нема таких великих спек і де є багато відповідних пасовиськ. Цілий транспорт разом із пастухами перевезли на кораблях. Коли посуха в Лібії промине, худобу зверну́ть власникам, але поворотна дорога вестиме вже сушею. Щоб облегчити транспорт, губернатор доручив вибудувати 75 артезійських криниць і заложити більше як 300 водопоїв.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЛЕДЯНИЙ ДІМ.

В Парижі говорять тепер богато про майбутні атракції на найближчій світовій виставі. Всі погоджуються, що треба придумати щось незвичайне, щось від чого крутилось би в голові — або зовсім закинути думку про здійснення цієї ідеї. „Люна парки" є вже майже в кожному европейському місті. Гірська залізничка, лябіринти і томболі теж уже нікого не цікавлять.

Одною із атракцій світової вистави буде мабуть ледяний дім. Докладні пляни покищо ще невідомі. Імовірно буде він заввишки Тріюмфального Луку на площі Етуаль. Зверху і на долині буде він покритий снігом, правдивим „сибірським", як пишуть французькі часописи. Цей сніг не буде танути, хоч би не знати яка спека була. Внутрішня обстанова і температура також будуть відповідні до назви. За невеличку оплату гості зможуть відразу перенестись на північний бігун.

Нема сумніву, що Ледяний Дім буде мати величезне поводження. Уявім собі липневу спеку, задуху і одночасно таку полярну оазу.

Один французький журналіст, що також захопився цією ідеєю, ставить одночасно питання:

— Чи гостям даватимуть при вступі футра?

Або :

— Чи будуть уладжені дижури лікарів-спеціялістів від бронхіту і запалення легенів?

Як поступає державний урядовець супроти українців.

Новий подвиг бережанського старости.

У ч. 267 „Діла" з 26. XI. ц. р. надруковано про поведінку бережанського староства у метрикальних справах з парохіяльним урядом Плавуча Велика, а вже в суботу 28. XI. доручили мені ось-яке письмо, надіслане цьогож самого (28. XI.) дня зі староства у Бережанах до управи волости у Малій Плавучі:

Starosta Powiatowy Brzeżański.
Nr. A—16. Brzeżany, dnia 25. listopada 1936.

Do
Ks. Dra Włodzimierza Lewickego,
gr.-kat. proboszcza
w Płauczy Wielkiej.

W ślad zarządzenia z dn. 18/XI. 1936. Nr. A—16. w sprawie metrykalnej Eudokii Hromowyk, wzywam ks. Proboszcza do wpłacenia w terminie do dnia 5/XII. b. r. w Kasie skarbowej w Brzeżanach na rachunek bieżący Starostwa brzeżańskiego kwoty 65 zł. tutyłem zaliczki na pokrycie kosztów wykonanin zastępczego.

Nieuiszczenie gotówki w zakreślonym terminie spowoduje egzekucję skarbową.

Od niniejszego nakazu służy prawo odwołania do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu przez Starostwo brzeżańskie w ciągu 14 dni po doręczeniu.

Ewentualnie wniesione odwołanie nie ma mocy wstrzymującej zgodnie z art. 18. p. 3. cyt. wyżej Rozp. Prez. Rp.

Starosta Powiatowy:
z. p. Mgr. Sąsiedzki, referendarz.

(Бракує округла печатка староства).

Прохаю ввічливо Українську Парляментарну Репрезентацію, Митрополичу Консисторію та Міністерство внутрішніх справ взяти мене в оборону перед нечуваною нагінкою бережанського старости, який безпідставно ще в дні 26. березня ц. р. в год. 11. на моїй першій авдієнції в нього сказав отверто: „Ja wypowiadam księdzu wojnę!" (sic!). І то в приявності м-ра Н., який був покликаний старостою Войцеховським на перекладчика, бо, мовляв, він не розуміє української мови.

Плавуча Велика, 28. XI. 1936. р.

О. Д-р Володимир Левицький.

ЗНАМЕННА ЗМІНА.

Чому усунули старосту Пайончковського?

Дня 30. листопада ц. р. віддав урядування довголітній станиславівський староста д-р Пайончковський. Поставлений перед лікарську комісію — не видержав „асентерунку". Причини його усунення і спосіб, в який це зроблено, характеризують сучасні відносини на наших землях.

Умів Пайончковський правити повітом проти українців — не зражуючи собі їх. Здавав собі справу з того, що правити терором і переслідуваннями потрапить кожний недотепа — одначе розумів добре, що такі методи у нас доводять до небажаних наслідків, ведуть переслідуваних просто в обійми підпілля або большевизму. Доступний, розмовний, не рідко вживав у розмові з українцями їх мови, через що часто їх дезорієнтував і вмів здобути в них повільність та уступки в таких справах, де вони не сміли поступатись і не мали потреби поступатись. Його зручність особливо виявлялась від хвилини самоуправних виборів, в яких так умів здеморалізувати українців, що й без масових адміністраційних „практик" здобув до повітової ради польську більшість у повіті, в якому є ледви 5 відсотків поляків. По волостях, де ніяким чином не міг увійти до тої ради поляк, умів так різними балачками устроїтися, що волосні ради чисто українські вибирали до повітової ради поляка, і то волосні ради, зложені з найсвідоміших просвітних та кооперативних діячів. У самій повітовій раді, де українців є більше як третина, здобував буджет, у якому були грубі тисячі на польські культурні і добродійні цілі, а ні сотика на українські. Вмів так переконливо говорити, що коли повітова рада вже навіть формально ухвалила 300 зол. на Рідну Школу — то українці тої ухвали зреклися. Не цурався неправди: коли рада зібралася для вибору одного члена воєвідської ради і склад присутніх був такий, що міг вийти українець, він, знаючи, що українці не підуть проти системи нормалізації, заявив публично, що представники Українського Клюбу згодилися у воєвідстві на вибір гр. Дідушицького та покликався на свідка тої згоди, пос. д-ра Волянського. Українські радні приняли це до відома — а потім показалося, що такої згоди не було. За працю і фонди для „Стшельца" дістав недавно медалю на величавій параді.

Одначе шовіністичний курс Польонії у Станиславівщині так розпаношився, що і цю його зручну протиукраїнську політику осудили як українофільську, робили йому публичні і пре-

сові закиди, що панькається з українцями, замісць узяти їх „за леб". Дійшло до того, що для такого заслуженого для Польщі старости не найшли навіть примітивного способу: пере- не найшли навіть примітивного способу: перенесення — але просто поставили перед асентерункову комісію і звільнили безскрупульно.

Новий японський десант.

ТСІНҐТАО, 3. 12. ПАТ. До Тсінґтао причалив учора відділ 1.000 японських літаків у повному озброєнні. Сильні військові й поліційні стежі кружляють по вулицях, щоб запобігти евентуальним заворушенням у звязку з льокавтом 25.000 робітників у японському ткацькому заведенні.

ПАРТІЯ СЕЮКАЙ ХОЧЕ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

ТОКІО, 3. 12. ПАТ. Японська партія Сеюкай не хоче, щоб Японія прилучилася до одного з двох бльоків, на який тепер діляться держави.

ПЕРЕД ЗІРВАННЯМ ВЗАЄМИН З КИТАЄМ?

ШАНГАЙ, 3. 12. Домеї. Шеф азійського департаменту нанкінського мін-ства закорд. справ заявив японському амбасадорові, що Китай вернеться до переговорів з Японією, доки та останія не відповість на кит. протест проти японської підмоги для монгольського наїзду на пров. Суїтан. Правдоподібно Токіо відповість ультиматисним домаганням навязати переговори до означеного речинця, колиж Китай не уступить, Японія перерве усі переговори і відкличе свого амбасадора з Нанкіну до Шангаю.

В обороні рідної землі.

НАРАДА В ДОЛИНІ.

Дня 9. м. м. відбулася в Долині у салі Церковного Брацтва нарада у протикольонізаційній справі, на яку прибуло коло 15 делегатів, переважно селян з дооколичних громад. Нараду відкрив пос. Дмитро Великанович і відразу приступив до реферату про земельне питання. В ньому порушив теж і справу комуністичної пропаганди. Підчас реферату прийшов д-р Дереш, голова ПНК в Долині та обняв провід нарад. По рефераті виявалась обширна дискусія, в якій забирали слово: пп.: д-р Олекса Дереш, Михайлишин Микола з Надієва, адв. кандидат Паращій, Гриців Антін та інші. Ухвалено відповідні резолюції, які вислано до Президії Ради Міністрів, Воєвідства і Староства.

НАРАДА В КАЛУШІ.

Дня 10. м. м. відбулася в Калуші нарада делегатів Калущини у присутности понад 200 осіб. Нараду отворив адвокат Аронець, що на провідника зборів покликав старенького селянина з Небилова, довголітнього громадянського діяча п. Миговича. Політичний реферат виголосив посол Дмитро Великанович. По рефераті відбулася дискусія, у якій промовляли п. п.: Домінкевич Андрій, д-р Сохацький, Лопуль Володимир, Захней, Рубчак, д-р Коритовський, м-р Аронець та ін. На внесення д-ра Коритовського збори запробували тактику УНДО і висловили довіря Проводові УНДО та УПР. Резолюції про земельне питання і шкідливість комуністичної пропаганди перейшли всіми голосами

НАРАДА В ВОЙНИЛОВІ.

Дня 12. м. м. відбулася нарада у Войнилові для судової войнилівської округи. Присутніх було 80 делегатів. Нараду отворив о. декан Зарицький, що і проводив їй, секретарював п. Олійник. Реферат про політичне положення, земельну і комуністичну справу, а також організацію і програму УНДО виголосив пос. Великанович. У дискусії над рефератом промовляли пп.: о. Анатоль Гуркула, Зелик Володимир, Федюшка Яким, Федюшка Петро, о. Коваль Володимир, о. Івасик Омелян і Просимяк та о. Зарицький. Промовці осуджували наше політичне розбиття, зокрема осуджували акцію Паліїва та комуністів, і висказувалися за консолідацією національних сил. Ухвалено резолюції у справі аграрній і комуністичній та рішено оснувати організацію УНДО на войнилівський район Опісля приступлено до вибору Комітету, зложеного з 7 осіб, у склад якого ввійшли пп.: о. дек. Зарицький, п-і Поповичева Петронеля, кооператорка, д-р Белей Іван, лікар, Тимків Василь, міщанин — всі з Войнилова, п. Зелик Володимир з Перекіс, Яницький Микола з Томашовець та о. Микола Кос із Сівки Войнилівської

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Румунський військовий суд в Яссах засудив 16-ох комуністів на вязницю від 1 місяця до 1 року, 25-ох увільнив.

Шведський уряд закупив чимало літаків у Німеччині й Англії тому, що шведський летунський промисл зовсім занятий будовою літаків для повітряної армії.

Бельгійський міністр скарбу зложив проєкт 20 прц. податку від зисків з девалюації бельг. франка минулого року.

У Греції арештовано кількох колишніх міністрів під замітом змови проти уряду.

Британський представник у комітеті неінтервенції заявив, що брит. уряд не вдоволений з функціонування договору про неінтервенцію. Комітет рішив запропонувати обом есп. урядам скріпити контролю на суші й на морі.

Франція і Чехословаччина запротестували у Берліні проти виповідження клявзуль версайського мира про плавбу на ріках.

Італійська влада зареквірувала в італ. пристанях 4 совітські кораблі. Амбасадор СССР запротестував.

Бельгійська палата послів рішила 137-ма голосами проти 43-ох (8 послів стрималося від голосування) продовжити обовязкову військову службу з 12-ох на 17 місяців.

Американський президент Рузвельт виїхав з Буенос Айрес до Вашингтону.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

Оживлена дискусія в соймі.

В середу йшла в соймі оживлена дискусія над справами, що їх порушили у своїх промовах прем. Славой-Складковський і віцепрем. Квятковський. В дискусії торкалися зросту комуністичних і націоналістичних настроїв у Польщі (пос. Дудзінський) і протижидівських ексцесів (жидівські посли: Рубінштайн і Зомерштайн). Про положення українського народу у Польщі і відношення влади до найпекучіших справ українського народу говорив голова УПР пос. **В. Мудрий,** якого промову подаємо окремо.

Пос. Гуттен-Чапський торкнувся справи неподільности дрібних селянських господарств кажучи, що постановами закону цього процесу роздріблення не спиниться. Тому треба знайти відповідні фонди на родинні сплати. Пос. Міхаловський домагався припинення ексмісій безробітних та щоб власникам платили бодай 50 прц. комірного за безробітних з публичних фондів. Пос. Похмарський порушив справу поваги парляменту підкреслюючи, що багатьох послів дуже здивував факт, що так пізно мають нагоду „виявити радість“ премієрові.

Прем. Славой-Складковський відповів, що є учеником марш. Пілсудського, а маршал часто говорив, що сойм і сенат мають працювати 4 місяці в році. Додав, що доки буде премієром, буде теж таксамо робити. Не боїться теж за до до 60 законопроєктів, які має розглянути сойм. Заявив теж, що міністри будуть давати відповіди на інтерпеляції послів.

Після промовах ще кільканацятьох послів проєкт скарбового закону відіслано до бюджетової комісії. До поодиноких комісій відіслано теж кільканацять законопроєктів, які вніс уряд.

•

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В СПРАВІ КОНФІСКАТИ КАЛЕНДАРІВ.

Дня 1. грудня ц. р. вніс посол д-р Степан Баран до міністра внутрішніх справ інтерпеляцію у справі безправної конфіскати повітовим староством в Луцьку, Ковлі, Володимирі Волинському та Рівному у волинському воєвідстві легально виданих у Львові і перецензурованих українських календарів на 1937. рік.

ВНЕСОК НА ЗМІНУ ЗАКОНУ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ШКІЛЬНИЦТВА.

Дня 2. грудня ц. р. вніс посол Дм. Великанович у соймі внесок у справі зміни відомого закону з 31. липня 1924. р., що містить різні постанови про організацію шкільництва.

•

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ СЕНАТУ.

ВАРШАВА, 3. 12. ПАТ. Сьогодні відбулось пленарне засідання сенату. На порядку був вибір предсідника маршалківського суду та його заступника і речника та його заступника. На засіданні був присутній цілий уряд із премієром ген. Славой-Складковським.

Після промов премієра, маршала Пристора і вибору комісії, маршал замкнув засідання.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ВЕЛИЧАВІ ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ У ВІННІПЕГУ, КАНАДА.

Українці міста Вінніпегу й околиць гідно і торжественно вшанували 18-ті роковини Листопадового Зриву. Це всенаціональне свято почалося архиерейською Службою Божою в намірренні кращої долі Україні, яку відправив 1-го листопада в прокатедральній церкві св. Володимира й Ольги Преосв. Василь Ладика, епископ канад. українців. У цім торжественнім богослуженні взяли участь також деякі старшини і стрільці — ветерани Української Гал. Армії.

Святочна академія відбулася в найбільшій театральній салі Міської Авдиторії в год. 3.45 пополудні. Між учасниками на першому місці був еп. Ладика, якому при вході на салю місцевий курінь Українського Пласту враз із публикою влаштував стихійну овацію. Дальше всі гревокат. пароxи (7), б. старшини У.Г.А., а саме: д-р Т. Дацків, Н. Урбанович, Т. Калужняцький, Н. Крайник, О. Мушій, П. Гаєвський і Д. Микитюк, як теж підстаршини і стрільці; дальше представники канад. ветеранів на чолі з головою полк. Вебом і пластова команда місцевих англ. пластунів та пластунок. Присутніх було поверх 3.500. Прибули й гості з далекого Саскачевану й Онтерії.

Точно в год. 3.45 попол. винесли на фронт сцени два українські пластуни український і брітійський прапор, яких появу присутні привитали бурею оплесків. По відспіванні канад. нац. гимну академію отворив вступним словом двома мовами господар свята п. Д. Ільчишин, адвок. кандидат. Дальші точки були приготовані солідно і виконані бездоганно. Розписуватися з похвалами про переведення академії та про виконання поодиноких точок зайво бо добрі діла самі за себе говорять та самі себе хвалять.

Головним бесідником був о. д-р В. Кушнір (б. член Української Військової Місії у Італії). Його реферат був знаменито опрацьований і дуже добре відданий. Цей реферат появився окремо друком на сторінках української преси. Привітну промову від канад. ветеранів виголосив їх голова і посол до провінц. парляменту полк. Веб, кінцеве слово з великим патосом виголосив б. УСС („стара война“) о. Трух. Окрасою академії були виступи злучених церковних хорів, які в чудових народніх строях полонили очі не лише всіх учасників своїх, але й чужинців. Репортери місцевих англ. щоденників зробили в часі його виступу кілька знимок.

Незавидну долю наших живучих героїв-інвалідів представив у горячих словах б. УСС („стара война“) Дм. Микитин. У своїм зак[л]ику до збірки він підчеркнув, що український інвалід є гідний нашої найбільшої пошани й жертвенности, бо честь нації наказує забезпечити долю й життя тих, які в обороні її чести, волі, землі, не вагаючись ні на хвилину, віддали своє здоровля.

Крім успіху морального, високого значіння в наших національно-державницьких змаганнях у Канаді, це традиційне всенародне свято увінчалося і матеріяльним успіхом, бо зі вступу на салю і зі збірки в ковертках зискано на допомогу українським інвалідам коло 300 误лярів. Це найбільша збірка в користь наших інвалідів, яку колинебудь у Канаді яка організація зібрала одного вечора.

Настрій у часі академії був незвичайно високий, поведінка публики зразкова. Про відсвяткування цьогорічних Листопадових Роковин була поміщена на другий день в англ. щоденниках дуже прихильна ширша згадка враз зі світлиною хору в народніх строях.

Дм. Микитюк, б. УСС.

З відчитової салі.

Т-во Наук. Викладів ім. П. Могили. **М. Рудницький: „Як оцінювати літературні твори?“** Саля „Бесіди“ 2. XI.

Прелегент почав свій виклад від розмежування поглядів на літературу, які панують серед звичайних читачів і серед спеціялістів. Оцінка літературних творів для тих, які піддаються їх враженням для приємности і цікавости лектури, мусить бути інша, ніж тих, що хотять устійнити вартість твору в розвитку якоїсь літератури або прирівнюючи його із творами інших літератур. При оцінці твору найцікавіше питання для критика: завдяки яким своїм елементам твір може запевнити собі якнайдовше життя? Вишукуючи ці елементи, мусить критик користуватись матеріялом з історії літератури, беручи на увагу твори, що витримали пробу часу. Та й тут він не вільний від сумнівів: який вік твору і який його відгомін у просторі можна вважати за доказ його вартости? Відомо, що були письменники і твори, які мали величезний вплив у свій час і які не залишились на тій самій позиції, і навпаки: твори зовсім непризнані і нечитані, залишаються як найкращі зразки у всесвітній літературі.

Різні критичні методи для оцінки вартости твору можна звести до двох загальних: формальної та прагматичної. Перша шукає підстави до оцінки в самому творі, аналізуючи його творивo— всі засоби слова та ідей; друга бере на увагу всякі можливости його вплив[у]

Прелегент зупинявся зокрема на термінах „науковий“, „субективний“ та „обективний“, пояснюючи, яке вони мають значіння в сучасній европейській критиці.

Саля Клюбу Українських Емігрантів — 1. XII.

Дмитро Штикало: „Боюся данайців“.

На початку вияснив прелегент, що буде говорити про ідеольогічно-фільософічні проблеми нашої сучасности, себто про ті питання, які тривожать нашу сучасність взагалі, отже не тільки українську.

На думку прелегента наша доба, це доба він незрушних догм, що не знають „золотої середини“. На увагу заслуговують три релігії: християнізму, большевизму і націоналізму.

Прелегент заявляє, що говоритиме як віруючий християнин. Він уважає, що віруючий християнин мусить бути націоналістом.

Аналіза науки Христа і поглядів Ніцше, одного із геніяльних творців і апостолів новітнього націоналізму, виказує багато спільного, чого деколи не добачав і сам фільософ. Прелегент утотожнює віру новітнього християнізму з вірою новітнього націоналізму. Тому правильний буде також погляд, що властиво діють дві віри: християнсько-націоналістична і большевицька. Вони виключають одна одну.

Говорити на цю тему спонукала прелегента поява трьох книжок: „Наша доба і література“ Д. Донцова, „Українська доба“ Ю. Липи та „Ідеольогія Вістника“ А. Лісовського.

Аналізуючи останню книжечку, прийшов прелегент до висновку, що вона класичний зразок, як то дехто що іншого говорить, а що ж іншого думає і відчуває. Ця книжка покланяється Богові і Мамоні; подібний характер має теж книжка Ю. Липи.

А. Лісовський у своїй досить цікавій книжечці зовсім сплощив ідеольогію націоналізму; він є ворогом націоналізму, якого тричі вирікся у своїй праці. В ній находимо сліди матеріялістичного світогляду. Зате той світогляд, який боронить Донцов сучасний. Український новітній націоналізм хоче дати здоровля, силу і життєздатність.

Основна ідея націоналізму — переродити нарід, зміцнити його та піднести. Націоналістична ідеольогія потребує не так симпатиків, як фанатичних визнавців і апостолів. Тому саме віра новітнього націоналізму така близька і рідна новітньому воюючому християнізмові.

Свій відчит закінчив Дмитро Штикало пересторогою перед облудною ролею тих, що бажають впровадити в українську Трою свого зрадливого коня.

НОВИНКИ.

— З огляду на те, що на пятницю 4. ц. м. припадає свято Введення у храм Пресв. Богородиці найближче число (275) „Діла“ вийде в суботу у збільшеному обємі.

— Зїзд Товаришів, що здали іспит зрілости в 1911. р. в українській гімназії в Перемишлі відбудеться дня 8. грудня ц. р. В годині 8-ій рано Поминальне Богослуження за померших Професорів і Товаришів, відтак в годині 9-ій відвідини гімназії та відчитання катальогів. — Олександер Костик.

— **До бувших учениць та абсольвенток гімназії Рідної Школи в Тернополі.** В дні 12. ц. м. святкує гімназія Р. Шк. в Тернополі 15-ліття свого істнування. Ювилейний комітет запрошує всіх Вас, Товаришки, взяти участь у цім святі. Збірка в будинку гімназії 12. ц. м., год. 7.30 рано. Зголошення слати **негайно** на адресу: Р. Романюк, Тернопіль, Вагилевича 7. — **За Ювилейний Комітет: Рома Романюк, голова; Люба Фаленда, секретар.**

— **Видавнича Кооператива „Хортиця“** у Львові (Ринок ч. 10.) просить Вш. відборців, що досі ще не заплатили за книжки: „Полковник Кречевський“, „Змова проти світу“ (ГПУ) ч. I. і „С. Петлюра в молодости“, вирівняти свою залеглість чеком ПКО ч. 503.110. Друга частина книжки „ГПУ“ буде розіслана відборцям 20. грудня.

— **Українське Т-во Допомоги Емігрантам** у Львові (Ринок 10.) просить відборців календаря „Дніпро“ вирівняти якнайскорше свою залеглість за нього чеком ПКО ч. 504.782.

— **Панахида за бл. п. Івана Кивелюка,** голову й почесного члена Т-ва „Просвіта“, відбудеться в неділю 6. грудня в год. 12. у церкві св. Петра і Павла при вул. Личаківській. Зараз після панахиди відбудеться посвячення памятника на його могилі на Личаківськім цвинтарі. До участи запрошує всіх своїх Членів і Громадян Виділ Т-ва „Просвіта“.

— **Наша Служба Божа в радіо.** У пятницю 4. в. м. з нагоди свята Введення у храм Пресв. Богородиці львівська радіостанція буде трансмітувати Службу Божу з Успенської Церкви у Львові від год. 10.—11.30 передполуднем.

— **Відчит проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького** на тему „Наші чужі слова та їх історія" відбудеться у пятницю 4. ц. м. в Українськім Науковім Інституті у Варшаві (а не у Празі, як подано помилково у вчорашньому числі) при вул. Служевській ч. 7. Початок відчиту в год. 7-ій веч.

— **Ювилейне свято з приводу 60-ліття ген. Курмановича не відбудеться.** Покликуючись на попередні комунікати в справі відсвяткування 60-ліття ген. Курмановича, примушений Комітет призначену академію, на жаль, відкликати з тої причини, що Шановний Ювилят у своїй скромности рішуче просив у Відні наміченого свята не влаштовувати. Всі в міжчасі надіслані привіти, між ними від УНДО, Т-ва „Відродження", Організації Українців міста Львова, Українського Т-ва ім. Мазепи, ген. Петрова, п. Ів. Мончука та від численних студентських, селянських і робітничих товариств, вручить Комітет Ювилятові. Було намічено розписати збірку на народній дар Шановному Ювилятові. Всі на ту ціль призначені грошеві збірки прохаємо згідно з бажанням Ювилята передати Т-ву Допомоги Інвалідам у Львові. — За Комітет: Клюн, голова; Яр. Явний, секретар.

— **Пластовий конкурс.** Пластовий рух, такий популярний не лише між молоддю, а й між старшими, дає багато вдячного матеріялу для опрацювання його пером. З нагоди 25-ліття Українського Пласту Т-во „Український Пласт" у Празі оголосило конкурс на найкращу працю на пластову тему. Праці, що надійшли на цей конкурс, розглянуло 20. листопада ц. р. жюрі в такому складі: голова жюрі письменник С. Черкасенко, члени: пластунка Ліда Манжула і скавтм. Д. Ковицький. Жюрі не найшло можливим призначити першу нагороду. Дві другі нагороди дістали такі твори: 1) Спогад з пластового життя „Довга мандрівка" Г. Танчаковської-Павенцької з Галичини, 2) новеля „Сповідь" А. Ворона із Закарпаття. Жюрі поручило опублікувати і невідзначені праці. Автори двох відзначених праць дістають грошеві нагороди, інші учасники конкурсу по гарній українській книжці.

— **Академія у 20-ліття смерти І. Франка у Берліні** відбудеться у пятницю 4. ц. м. в год. 8-ій вечором у салі Українського Наукового Інституту. На програму складаються реферати: „Мойсей" — політичне „вірую" поета — А. Скоропиcard-Йолтуховського і „Наукова діяльність І. Франка" — д-ра З. Кузелі.

— **Святочні ферії не будуть продовжені.** Дня 22. ц. м. кінчиться наука по школах і молодь дістане шкільні свідоцтва за перший піврік. Розійшлися поголоски, щó святочні ферії будуть продовжені у народніх і середніх школах. Тимчасом міністерство освіти виаснило, що не думає продовжувати святочних ферій у школах.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Хто автор?

Обсіли мене клопоти як автори стрілецьких пісень... Ні, не так: Обсіли мене автори стрілецьких пісень як клопоти.

І далі до мене:

— Слухай, ти нераз вступаєшся за бідними людьми, вступися й за нами!

— Щож то, — кажу — панове молодці?... Чи ви вже так постарілись, підтоптались, що аж треба за вами вступатись?!...

— Ми, бачиш, народ бувший військовий і як перейшли „до цивіля", то стратили зовсім розгін.

— Воно правда, панове, бо я також. Але... але в чім річ і що за біда вас гнобить?

— Бачиш, так: Ми є авторами стрілецьких пісень. Мучились над ними неодну нічку, мельодії вистукували то чоботом по підлозі, то пальцями по столі, рвали струни на ґітарах, коли якась музична фраза не пасувала, і волосся на голові, коли якась рима не хотіла злиститись. Створили ми кількадесять стрілецьких пісень...

— Дуже гарно з вашої сторони — перебиваю. — Ваші пісні поширились по цілій Україні.

— Не перечимо, але... Бачите, кривда нам діється. Видала „Червона Калина" співаник „Сурму". Все в порядку! При кожній пісні автор слів і мельодії. І на тім, так мовити, ціла парада скінчилася. Тепер, будь ласка, перегляньте афіші концертів, де виводять стрілецькі пісні! Ні слиху, ні диху з наших назвищ. Так ніби ми ні причім. Видно наші слова і наша мельодія це супроти гармонізації така дрібниця, що й не варто згадувати.

— Ваша правда, панове. Слухаю, колись тут, радія. Гальо, гальо! Тут Адесса. Зараз передавали ми пісню Ройзентура „Журавлі". Я здурнів. Адже перед хвилею співали „Видиш брате мій" — стару стрілецьку пісню... Льва Лепкого! Другого дня надавало львівське радіо плити, а між ними: „Przed chwilą nadawaliśmy Ludkiewicza: Żurawli — w wykonaniu chóru „Surma".

— Так-так — зітхнув один автор

— Ая-ая — додав другий

Потім оба унісоно:

— Погляньте на афіші. На кожнім концерті стрілецьких пісень по кілька наших і мельодій і слів, одним словом: наших пісень, а тимчасом на афішах як автори фіґурують гармонізатори тих пісень.

— Розумію, панове. Це так якби хтось нарисував тушем образ, а хтось його покоnірував. Або колиб хтось...

— Не знаємо до чого це порівнювати, але факт, що нам діється моральна кривда, не кажучи про матеріяльну.

— Щодо матеріяльної, то це нереальне, або дуже мало реальне.

— Всетаки...

— Можете віднестися до „Супрому". Вони дуже пильно стежать за тим, щоби музикам не було кривди.

— Але не знати, чи ми є музики?!

— В такому разі, до „Топіжу". В ваших піснях є ваші вірші...

— Але не знати, чи ми є поети?!

Я розвів руками — не пораджу.

Стрілецькі автори вийшли похнюплені з редакції.

Не знаю, чи будуть доходити своїх прав, але зате певне, що деякі права до деяких стрілецьких пісень мають: адже створили до них і мельодію і слова.

Мене зацікавила крім того ще одна проблема: Хто фіґурував би на тих піснях як автор, колиб вони й досі не були згармонізовані?!...

Хто зна, чи не фактичні творці?!...

Галактіон Чіпка.

— **Поштарі як інкасенти.** Міністерство пошт і телеграфів звернуло увагу поодиноких поштових урядів, щоби вони як інкасенти не обмежувалися до формального домагання заплачення. Навпаки. Поштарі повинні зайти до довжника і чемно намовляти його, щоб заплатив свій довг. Якщо довжника не було в дома або з інших причин не заплачено довгу, крім рішучої відмови, тоді поштар повинен зайти ще навіть кілька разів до довжника по заплату довгу.

— **Обікрали суддю.** До помешкання судді Л. Стшельчака в Острозі вломилися злодії і забрали 264 зол., біжутерію, одіння та біля, вартости 1.500 зол. Поліція довідалася, що злодії відвезли крадені річи до А. Мойсейчуківної у Кремянці і при ревізії найшла частину крадених річей. Під замітом крадежі поліція арештувала В. Драгана, Петра Сергійчука та И. Коваря враз з Мойсейчуківною, в якої уладили собі бенкет за крадені гроші. Ціла чвірка опинилася за решіткою.

— **Стріли до організатора філії „Просвіти" в Копичинцях.** Пишуть нам: Дня 1. грудня ц. р. їхав організатор філії „Просвіти" в Копичинцях п. Монастирський фірою голови читальні до Тудорова на люстрацію тоїж читальні. Перед селом почули оба їдучі стріл, що поцілив коня, який упав неживий на землю. Організатор і голова читальні зіскочили з саней до рова, а коли по довшім часі не прийшов ніхто до них, організатор пішов до села і зголосив цей випадок до соґгиса. Злочинець дотепер незнаний. Кажуть, що напасники нібито засілися були на вчителя з Тудорова п. Соневицького, який мав їхати з Копичинець, де пібрав учительську платню, але помилившися щодо особи, стріляли на організатора філії. Шкоду, яку поніс голова читальні, покриють мабуть члени тої читальні разом.

— **З відчитової салі.** У звіті з мого викладу п. з. „Плятон про безсмертність душі" („Діло" ч. 273) прошу згляку про Плятонову „Оборону" (Сократа перед судом) справити так: „Плятон при кінці „Оборони" вложив в уста Сократа також цікаву прощальну промову до суддів; але такої довшої промови безпосередньо по засуді на смерть Сократ у суді імовірно вже не міг виголосити". — **Д-р І. Копач.**

—o—

Спортові новинки.

Англія — Мадярщина 6:2. В Льондоні відбулися вторі футболеві змагання між репрезентаціями Англії і Мадярщини, що покінчились очевидною перемогою англійців 6:2 (3:1). На змаганнях було 45.000 глядачів. Гра велася ввесь час на розмоклім ґрунті, на якім англійські копуни почувались дуже добре.

Новий рекорд. Італійський змагун Донаппі осягнув на автостраді під Фльоренцією новий світовий рекорд на віддалі 1 милі в часі 165, 951 км. на годину.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 4. грудня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 18.10 Концерт. 15.20 Тріо б-дур Моцарта, 17.30 Солісти, австр. музика, 19.30 Оп. мельодії І. Штравса та Ф. Леґара, 21.00 Сучасна музика, **Братислава** (298,8) 19.10 Словацькі нар. пісні 20.45 Концерт мандолїністів, 21.40 Фантазія — соната ц-моль Моцарта, **Брно** (325,4) 19.30 „Лебедине озеро" балет Чайковського, **Мор. Острава** (269,5) 19.30 „Хитрий лис" оп. Янaчека, **Прага** (470,2) 12.35 Концерт. 17.00 Смичк. квартет ф-дур Бендля, **Париж** (1648) 18.30 Концерт, 19.00 Словно-муз. авд. для жінок, 21.00 Віольончеля, 21.45 „Ля Періколе" ком. опера Офенбаха, **Білгород** (437,3) 12.00 Нар. музика, 17.20 Скрипка, фортепіян, 17.50 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 14.45 Легка музика, 19.20 Танкова музика, 20.00 Симфон. концерт, **Кеніґс-вустергавзен** (1571) 10.00 Весела авдиція 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Дитячі пісні **Мінхен** (405,4) 12.00, 13.15, 18.00 Концерт. 16.10 „Баляда" авд. на осн. Дікенса з муз. ілюстрацією, 19.00 Варіяції та фуґа Реґера на тему Гілера, 22.20 „Вояк і поет" поезії Кляйста з муз. Ів. Баха. **Будапешт** (549,5) 12.05 Циг. музика, 17.30 Сальон. музика, 19.05 Концерт солістів, спів, арфа, 21.30 Концерт загреб. квартету, **Мілянo** (368,6) 11.30 Легка музика, 16.00 Трансм. з акад. св.Сесилії, скрипка Б. Губерман, 22.00 Віольонч. рецітал. **Рим** (420,8) 12.40 Розр. концерт. 17.15 Легка музика, 21. 15 Балетова музика.

—o—

Субота, 5. грудня 1936.

Відень (506,8) 15.35 Концерт мандолінистів, 18.10 Нар. пісні, 19.15 „Чар вальса" оп. О. Штравса, 22.20 Форт. рецітель Ніно Россі, **Кошиці** (219,1) 18.00 Для Закарпаття, 19.15 „На св. Миколая" муз. авд. для великих і малих. **Прага** (470,2) 17.00 Ядинка чсл. республики, 18.00 „Сільський базар" оп. Воцди. **Париж** (1648) 14.12 Спів, 17.00 Легка музика, 21.45 „Спокуса св. Антонія" містерія Брінели, „Ле Драк" лір. драма Галемашера, **Білгород** (437,3) 12.00 Концерт, 17.10 Спів. рецітал, 19.50 Сербський вечір, **Берлін** (356,7) 8.20, 8.30 Музика, 11.00 Давня і нова шведська музика у вик. солістів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Альпейські нар. пісні й танки, 20.10 „Музична зоольогія" вес. вечір зі зві(ра)ми, **Мінхен** (405,4) 7.10, 11.00 Музика, 18.00 Танц. музика, 19.40 Фантазія г-дур Баха, 20.10, 21.10 Весела муз. авдиція, **Будапешт** (549,5) 12.05 Сальон. музика, 16.30 Скрипка, фортепіян, 17.20 Музика й танок у ріжних часах, 19.00 Циг. музика, 22.05 Фінляндський вечір, скр. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Розр. концерт, 20.45 Комедія, опісля орх. концерт, **Рим** (220,8) 12.40 Орх. концерт, 21.00 „Валькірія" оп. Р. Штравса.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 4. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій .7.35 Легка музика з гр. пл., **10.00—11.30 Трансмісія богослуження з Успенської церкви у Львові**, 11.30 Для старших дітей: „Всі разом", 11.57 Сигнал часу, 12.03 У день гірничого свята, муз. авд., хор, 12.40 „Чого треба в моєму господарстві", 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Львівська молодь перед мікрофоном: Св. Миколай вибирається в дорогу, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Короткі симф. твори гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30, 17.15 Орх. концерт, Юраndів хор. пісоньки, 17.00 Там, де Іван III. з козалихою танцював, 17.50 Репортаж із Свята Варвари, 18.00 Спортові вістки, 18.06, 18.16 Спортовий порадник, 18.20 Зов полярних вод, 18.30 Офенбах: „Гофманові казки", фантазія, гр. пл., 18.40 Людина повинна бути мірою річей, 18.50 Огляд хліборобської преси, 19.00 „Кухар" нов. Ю. Ліберта, 19.20 З піснею по краю, 19.45 Оперовий фрагмент, 20.00 Віольончеля та контрабас, гутірка з муз. ілюстр., 20.15 Симф. концерт, орх. фортепіян; у перерві ок. год. 21. Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 „Різник і поет" скеч Діверноа.

Субота, 5. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Для контрасту, гр. пл., 12.40 Хліборобська скринька, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Театр Уяви: „Яле св. Миколай" авд. Ген. Горпа для молодших дітей, з муз. ілюстр., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 „Наша програма", 15.35 Ревієві мельодії, з гр. пл., 15.50 Огляд видань, 16.00 Р. Штравс: „Жарти Сімпліцісімуса", гр. пл., 16.15 Муз. мініятури, орх., у програмі: **В. Барвінський: „З українських мініятур"**, 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спортові вістки, 18.20 Англійські пісоньки, з гр. пл., 18.35 Львівський актуальний фейлєтон, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Авд.: „Незломне життя", 19.40 Концерт симф. орхестри, Евг. Мосаковський бас, 20.30 Літературні новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Польські гірники в усьому світі, 21.30 Концерт легкої музики, 22.30 Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

БОРОТЬБА З ПЕРЕШКОДАМИ У ВІДБОРІ.

Ушкоджені електричні урядження викликають значні перешкоди в радіовому відборі. Недавно трапився випадок, що мешканці певної оселі звернулися до „Польського Радія" зі скаргою на сильні перешкоди в відборі, які цілковито унеможливлювали їм слухати авдиції. Післаний фахівець при помочі спеціяльного апарату знайшов, що перешкоди викликає віддалений на пів км. від оселі трансформатор, який мав ушкоджену ізоляцію. Завдяки інтервенції „П. Р." перешкоду усунено. Слід додати, що залишення трансформатора в попередньому стані могло причинитися до великих страт для електростанції через можливість дальшого ушкодження цілої лінії.

РАДІО ПОМАГАЄ ЛАСТІВКАМ.

В часі осіннього перелету ластівок до тепліших країв, радіо дало їм видатну поміч. Ластівки натрапили на мороз та сніг в Австрії і тисячі їх упало на землю. Т-во опіки над звірятами зорганізувало поміч і радіостанція надала вказівки, як треба пересилати птиці до збірних пунктів, звідки літаками і залізницею, в кошах і скринях, перевезено їх на Південь.

РАДІО В БОРОТЬБІ З ПАЧКАРСТВОМ.

Для протидіалання пачкарству з Канади, Імміграційний Уряд Сполучених Держав помістив над берегом озер Ері і Онтаріо коротнохвильну стацію, що має получення з 11-ма патрольними самоходами. Стація справляє самоходи до місць, де пачкарі намагаються перейти кордон. На весну 1937 р. радіова комунікація має бути поширена ще на 8 патролі на човнах.

ПОЛЬСЬКІ ПРИПИСИ РО АНТЕНИ.

Нові польські приписи забороняють закладати антени вище ніж 35 м. від поверхні землі. Це є утруднення для тих, хто мешкає у високих будинках.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно —продажа: Бельги бельг. 89.83, 89.40, Доляри американські 5.31 — 5.28, доляри канад. 5.30.50 — 5.27, Фльор., гол. 289.60 — 287.90. Франки фр. 24.83 — 24.69, Франки швайцарські 122.25—121.45, Фунти англ. 26.10—25.94. Ґульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.80—17.40, Кор. дан 116.54—115.70, Кор. норв. 131.08 — 130.10, Кор. шв. 134.53 — 133.55, Ліри італ. 25.20 — 24.70, Марки фінл. 11.52 11.00, Марки нім. 116 — 110, Шил. австр. 95.50—94.50. Марки нім. срібні 122 —116.

Акції.

Банк Польський, 109.50.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 66, 2. ем. 64.75, 5 конв. 52, 6 дол. 67, 66.50, 69, 4 прем. дол. 46.25, 7 стаб. 472, купон 65.,69.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 51—53, 4 прц. Л. З. Бк Г. 41—43. 4 прц. ТКЗ. 41—43, 4 і пів прц. ТКЗ. 45—47, 4 і пів прц. БҐК. 60—65, 4 прц. БҐК. 60—65. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 43—46.

Долярівка 47.50—48.50, 3 інвест. 1. ем. 65—67, 3 інвест. 2 ем. 65—67.

Збіжжя.

Львів, 3. XII.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	23.75—24.00
Пшениця збор. червона	23.25—23.50
Пшениця одн. біла	23.50—23.75
Пшениця зб.	23.00—23.25
Жито шт. I	18.75—19.00
Жито шт. II.	18.50—18.75
Ячмінь бров.	23.00—27.55
Ячмінь одн.	21.25—21.50
Ячмінь на жливо	20.50—20.75
Ячмінь паст.	19.75—20.00
„ „ гат. I Б	38.50—39.00
„ „ гат. I Ц	37.00—37.50
„ „ гат. I Д	35.00—35.40
„ „ гат. II А	34.05—35.00
„ „ гат. II Б	34.00—34.50
„ „ гат. II Ц	33.75—34.25
„ „ гат. II Д	32.50—33.00
„ „ гат. II Е	30.50—31.00
„ „ гат. II Ф	29.00—29.50
„ „ гат. II І	26.50—27.00
„ „ гат. III А	19.75—20.25
„ „ гат. III Б	18.25—18.75
Мука пшенична паст.	15.75—16.25
Мука пшенич. разова до 95%	26.25—26.75
Мука житна витяг 0-30%	28.75—29.25
Мука житна гат. I. 0-50%	27.75—28.25
Мука житна гат. I. 0-65%	25.75—26.25
Мука житна гат II. 50-65%	19.25—19.75
Мука житна разова 0-95%	20.25—25.75
Мука житна посеред. 65%	16.25—16.75

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 3. ц. м.

Ціни за 100 кг. любом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	22.00—22.50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	17.00—17.50
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	18.70—18.80
Овес легко задош. 444	13.00—13.25
Овес не задош. 456	13.50—13.75
Гречка 10%	19.50—20.00
Кукурудза жовта	15.25—15.50
Кукурудза червона	16.25—16.50
Коноп. сімя	32.00—32.00
Соняшникове сімя	32.50—32.50
Насі нянденy 95%	41.00—42.00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	52.00—53.00
Фасоля „Різен" руч. виб. з м.	41.00—42.00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	41.00—42.00
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. з мішк.	43.00—46.00
Фасоля краса рафована	26.00—27.00
Фасоля цукр. ручно виб.	32.00—32.50
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від каняники	115—120
Конюшина вільна від каняники 96 прок. чистоти	120—125

Пшениця подешевіла на 50 сот., ячмінь на 25 сот., ціни інших продуктів незмінені. Тенденція на збіжжа знижкова, на інші продукти вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 3. грудня н. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3.00 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	3.00 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням	3.05 „
1 л. молока	0.19 „
1 к. сецъ	5.50 „

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 3. XII. н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., повногруді, не худі	1.10 зол.
Індики I. кл., повногруді, не худі	1.00 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без острішок, до ваги 1.60 кг.	0.90 „
Кури I. кл., товсті, без остріг, без напняку на ногах, щойно від 1.80 кг вгору	0.90 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

В подяці поміщеній у вчорашньому числі „Діла" по похоронах бл. п. Михайла Берези пропущено слова подяки для Всч. Отців з церкви св. Петра і Павла о. Дудкевичеві за відправу панахиди і о. Чемеринському за провід у похоронах.

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Філія „Просвіти" в Дрогобичі оголошує конкурс на управителя канцелярії. Вимоги: укінчення щонайменше середньої школи, відбута практика у веденні канцелярії і просвітних справ, потрібна порука установ та осіб, на які кандидат покликується. Умовини платні: згідно з умовою. Управу канцелярії можна обняти від 15. грудня 1936. Подання з примітками вносити в речинці до 10. грудня на адресу канцелярії Філії „Просвіти" в Дрогобичі, вул. Пілсудського 16.

3194 Виділ.